

DRAUGAS

PERIODICALS
June 13,
Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 13, 2000

*****MIXED ADC 200
S176 P7 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06/12/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr.115
Kaina 50 c.

JAV gynybos sekretorius ragina stiprinti Lietuvos karinę galią

Vilnius, birželio 10 d. (Elta) — Būtina stiprinti Lietuvos gynybinį pajėgumą, kad valstybė būtų pajėgi išsipareigoti Europos saugumui, pabrėžė JAV gynybos sekretorius William Cohen šeštadienį susitikęs su Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu.

JAV gynybos sekretorius ir jo vadovaujama delegacija atvyko į Lietuvą dalyvauti Skandinavijos, Baltijos valstybių ir Amerikos gynybos ministrų susitikime.

Susitikimo metu W. Cohen pažymėjo didelę Lietuvos pažangą visose srityse, nepaisant Rusijos krizės įtakos ekonomikai. Pareiškė teigiamai vertinti Lietuvos dalyvavimą bendrose taikos palaikymo užduotyse ir bendradarbiavimą vardan taikos programoje. Pasak JAV gynybos sekretoriaus, labai svarbu, kad Lietuvos karinės struktūros aktyviai įsijungė į Narystės veiksmų planą, kur sėkmingai bendradarbiaujama su Amerikos ginkluotomis pajėgomis. Tai, pasak W. Cohena, artina Lietuvos kariuomenę prie

NATO reikalavimų.

Pokalbio metu pasikeista nuomonėmis apie NATO ir Rusijos santykius. W. Cohen pabrėžė, jog sąjunga kreipia dėmesį į Rusijos nuomonę, tačiau veto teisės sprendžiant svarbius NATO klausimus Rusija neturi ir neturės. Sąjunga yra už gerus santykius su šia valstybe ir ieško sąlyčių taškų bei bendradarbiavimo galimybių. Tai, pasak svečio, duos teigiamų rezultatų ir padės Rusijoje įtvirtinti demokratiją, o nuo to pasaulis bus tik saugesnis.

Lietuvos kariuomenės pasirengimą narystei NATO, JAV ir Lietuvos ginkluotųjų pajėgų bendradarbiavimo plėtrą, situaciją regione ir santykius su Rusija W. Cohen aptarė su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi.

Prezidentas pabrėžė, kad Lietuva ne tik skelbia savo siekį tapti NATO nare 2002 metais, bet ir gerai dirba stiprinama savo ginkluotąsias pajėgas, daug dėmesio skiria karių ir karininkų mokymui.

Algirdas Saudargas vėl gali tapti partijos pirmininku

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) — Krikščionių demokratų partijos (KDP) valdybos pirmininku išrinktas Algirdas Saudargas neatmeta galimybės siekti ir partijos pirmininko postą.

„Aš jokių postų dirbtinai nesiekiu, tačiau jeigu partijos pirmininkas atsistatydintų, aš neatmetu tokios galimybės, kad dalyvausiu rinkimuose“, sakė jis spaudos konferencijoje pirmadienį.

Šeštadienį vykusioje partijos valdybos posėdyje jos pirmininku išrinktas A. Saudargas, partijos pirmininkas Zigmantas Zinkevičius neatmetė atsistatydinimo galimybes.

Pastaruoju metu Lietuvos spauda skelbė, kad A. Saudargas ketina grįžti į partijos pirmininko postą, iš kurio pasitraukė praėjusių metų pa-

baigoje, nesugebėdamas užkirsti kelio partijos skilimui. A. Saudargas pažymėjo, kad traukiasi iš politikos. „Esu tik pasakęs, kad nekandiduosiu į partijos pirmininko postą rudeni“, teigė jis.

A. Saudargas tvirtai paneigė prielaidas, kad valdybos pirmininku jis buvo išrinktas dėl noro patekti į Seimą. „Man tokie dalykai yra keisti, aš kategoriškai juos paneigiu. Krikščionys demokratai dirba ne dėl postų“, sakė jis.

Spaudos konferencijoje dalyvavęs buvęs valdybos pirmininkas Kazimieras Kuzminskas teigė atsistatydinęs, kad „nebūtų jokių skaldymų“. „Manau, kad A. Saudargas šiuo metu už mane yra vertingesnis tarptautiniu mastu“, sakė Seimo narys.

Vilniaus savivaldybės skolos nebuvo slepiamos

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) — Finansų ministerija paskelbė, kad Vilniaus miesto savivaldybė nuo 1994 m. nemokėjo fizinių asmenų pajamų mokesčio ir savivaldybės įsiskolinimas jau viršijo 94 mln. litų.

„Kiekvieną ketvirtį Finansų ministerijai buvo teikiamos specialios pažymos apie įstaigų kreditorinį ir nekreditorinį įsiskolinimą, kur juodu ant balto parodoma, koks yra fizinių asmenų pajamų mokesčio kreditorinis įsiskolinimas“, pirmadienį Vilniaus savivaldybėje surengtoje spaudos konferencijoje sakė R. Pakas. Spaudos konferencija surengta, žiniasklaidai buvusį ir dabartinį miesto merą R. Paką kaltinant dėl miesto nesumokėtų mokesčių.

Pasak R. Pako, apie padėtį buvo informuoti Seimo Biudžeto ir finansų komitetas, Nacionalinio saugumo komiteto pirmininkas. „Mokėjome tiek, kiek turėjome pinigų, sakė meras.

1998 metais savivaldybės sumokėta fizinių asmenų pajamų mokesčio suma sudarė

32 mln. litų, 1999 — 31 mln., šiais metais savivaldybė pasirodusi sumokėti 18 mln. litų. „Galima buvo rinktis iš dviejų išeičių — arba nemokėti mokytojams atlyginimų, arba juos mokėti“, sakė meras.

R. Pakso nuomone, Vilniaus skolos augo todėl, kad buvo tikėtasi, kad valstybė grąžins skolą Vilniui.

„Mes esam paskaičiavę, kad valstybė Vilniui yra skolinga apie 100 milijonų litų“, sakė jis.

Pasak R. Pako, yra daug vyriausybės nutarimų, kuriais „buvo deleguojamos išlaidos ir nebuvo deleguojami pinigai“. Mero teigimu, kasmet mažėja Vilniaus savivaldybei tenkanti dalis iš miesto surenkamo fizinių asmenų pajamų mokesčio. 1997 m. ji buvo 55 proc., 1998 — 51,8 proc. 1999 m. — 41,86 proc., o šiemet — 26,53 proc.

„Gal savivalda apskritai nereikalinga? Vyksta rinkimai, leidžiam pinigų, Vilniuje yra 51 tarybos narys, bet jie gali daryti įtaką tik 10 procentų biudžeto“, sakė R. Pakas. Pasak jo, norint išspręsti susida-

Birželio 12 dieną, pritariant tarptautinio kongreso „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ siekiamis ir programai, Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje, buvo surengtas mitingas, kurio dalyviai pareiškė protestą prieš komunizmo vadų ir jų parankinių kolaborantų skulptūrų parodą Grato parke.

Nuotr.: Mitinge kalba Vilniaus miesto Sąjūdžio susivienijimo „Labora“ pirmininkas Leonas Kerosierius.

Gedimino Svitojus (Elta) nuotr.

Vilniuje prasidėjo komunizmo teismas

Vilnius, birželio 11 d. (BNS-Elta) — Birželio 12 dieną Vilniuje, Seimo rūmuose, prasidėjo tarptautinis kongresas „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ ir visuomeninis tribunolas.

Kongrese dalyvauja žymūs kovotojai prieš komunistinius režimus, politikai, dvasininkai, taip pat mokslininkai istorikai, teisininkai, kitų sričių specialistai iš 18 pasaulio valstybių.

Tarptautinį kongresą surengė keturios visuomeninės organizacijos — Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos politinių kalinių sąjunga ir Lietuvos laisvės kovotojų sąjūdis.

Prezidentas Valdas Adamkus, pasveikinęs tarptautinio kongreso „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ dalyvius, pareiškė viltį, jog forumas dar kartą primins skaudžias XX amžiaus pamokas bei pakviestis ištikimai ginti istorinį teisingumą ir žmogiškąjį orumą.

„Tai, kas šiandien istorikų darbuose pateikiama kaip žiauri statistika ir sukrečiantys praeities liudijimai, ateinančias kartas turi perspėti ir mokyti kitokio gyvenimo — žmogiško, moralaus, solidaraus“, sakoma V. Adamkaus sveikinime.

Pasak jo, tai — stipriausias atsakas ir galingiausia priešprieša ideologinei ir fizinei komunizmo prievartai, daugelį metų žeminusiai ir naikinusiai žmones, tautas, valstybes.

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, kalbėdamas kongreso atidaryme, pabrėžė, kad „komunizmo idėja gimė ir plito kaip viena XX amžiaus utopijų“, kurią „lydėjo karštų fanatikų ir šaltų cinikiškų demagogų darbai“ ir teigė, kad „komunizmo viruso veikimas yra jaučiamas ir plačiau“.

„Demagogija ir agresija kiršinant visuomenės grupes, socialines klases vieną prieš kitą, yra ir toliau atpažįstami „raudonojo fašizmo“ bruožai, tie patys, kaip ir rudojo, neriusios skolos problema, savivaldybei reikia arba skirti biudžeto lėšų, arba suteikti laisvę veikti. O dabar nėra nei to, nei šio“, sakė R. Pakas.

paisant, ar būtų keliamos vėliavos su svastikomis ar kūnais, ar apverstos trispalvės“, sakė V. Landsbergis.

Jis turėjo galvoje tai, kad antisemitiniams pasisakymais skandalingai pagarsėjęs Lietuvos laisvės sąjungos vadovas, dabartinis Kauno meras Vytautas Šustauskas į vieną savo renginių atvyko, virš automobilio iškėlęs apverstą Lietuvos valstybinę vėliavą.

„Todel šiandien prasidedantis kongresas turi keleriopą reikšmę — ir tarptautinę, tarpvalstybinę, ir vietinę, ir bendražmogišką. Nes tiesos apie praeitį ir žinojimo apie dabartį reikia visiems kaip vaistui“, sakė V. Landsbergis.

„Teprasideja ir šis procesas, be kurio tarptautinis teisingumas gerokai luosas krypuliuoją ir naują tūkstantmetį. Iš Vilniaus — į Hagą, štai kur būtų labai aiškus tikslas“, sakė Seimo pirmininkas.

„Tai pirmiausia turi būti taikytina dešimties tūkstančių Lietuvos piliečių, komunistinių režimų ištremtų į gulagus, ir politiniams kalinams. Teisingumas bus atkurtas tik tada, kai bus ne tik įvertinti komunizmo nusikaltimai, bet ir atlyginta padaryta žala“, sveikindamas kongresą, sakė ministras pirmininkas Andrius Kubilius. Anot jo, „po 50 metų priverstines tremties ir komunizmo lagerių, mes sugrįžtame į laisvę ir demokratinių valstybių bendriją“. „Norėdami tapti pilnaverčiais šios bendrijos nariais, visą tą neišviamą paveldą turime įveikti. Manau, kad geriausias būdas tai padaryti — tai zengti sąžiningos ir bekompromisinės akistatos su komunizmu keliu“, sakė A. Kubilius.

Tris dienas trukiantis kongreso dalyvių kalbas anglų ir lietuvių kalba galima rasti Internet'e, Seimo tinklalapyje: www.lrs.lt.

Lech Wałęsa išpėja apie palankią dirvą komunizmui atgimti

Ilgametis kovotojas už demokratiją, buvęs Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa teigia, kad dabartinės visuomeninės sąlygos yra labai palankios komunizmui atgimti. „Už šiuos nusikaltimus iki šiol nenubausta, o tai kvietimas daryti naujus nusikaltimus.

Fašizmas turėjo savo Niurnbergą, o komunizmas dar nepasmerktas“, sakė L. Wałęsa.

Jis pabrėžė, kad komunistiniai režimai taikos metu nusinešė daugiau gyvybių, negu du šio šimtmečio pasauliniai karai. „Mes negalime leisti atgimti komunizmui XXI amžiuje“, sakė L. Wałęsa.

„Dėl didėjančio nedarbo bus labai lengva pasinaudoti visuomeniniu nepasitenkinimu. Pasaulyje pilna demagogų, kurių kelyje į valdžią niekas nesustabdytų“, sakė L. Wałęsa. Anot jo, „šūviai Čekėnijoje parodo, kad imperija siekia atsikurti“.

Pasak jo, „komunizmas buvo primestas kitoms tautoms Rusijos ir sovietų“.

„Komunizmas — tai demagoginės populistinės kovos ideologija, dažnai dėl teisingų tikslų, bet dažniau tik dėl valdžios ir, nelaimi, kartais jis pasitarnaudavo praktiniam valdžios užkariavimui“, kalbėjo L. Wałęsa.

Rusijos politikas atsispaudo už jo tautos pagalbą komunizmui

Garsus Rusijos žmogaus teisių gynėjas Sergej Kovaliov kalbėdamas kongrese, prisieimė atsakomybę už savo tautą, padėjusią plisti nusikaltimams komunizmo ideologijai.

„Čia jau buvo pasakyta, kad aš tautos, kuriai labai nepasisekė ir ji tapo tarptautinio komunizmo šaltiniu, atstovas. Kartu mano tauta buvo ir komunizmo auka“, sakė S. Kovaliov. Anot jo, „tai tiesa ir nevisai tiesa“. „Manau, kad nereikėtų laikytis įsitikinimo, kad tautos niekada neklysta ir niekada nenusikalsta“, sakė Rusijos parlamentaras. Jis pabrėžė, kad tai „ne teisinė, o moralinė, istorinė kalta“. Tačiau nesupratus šios kaltes, tauta negali tikėtis nei pastovios taikos, nei galutinės pergalės prieš šią nežmonišką ir žmogišką ideologiją“, sakė S. Kovaliov.

„Kam, jei ne mums — rusams, vokiečiams — geriausia žinoti apie tokios tautų kaltes egzistavimą. Tai mano tauta buvo pakanti komunizmui, tai mano tauta, susizavėjusi sveikino komunizma, okupavo Pakaltųjų ir net tik ji. Pabrėžiu, pagrindinė kalta — komunistų, bet ir mes negalime sakyti, jog nesame niekuo dėti.

Tribunolas aiškinasi komunizmo nusikaltimus

Vilnius, birželio 12 d. (BNS) — „Komunizmo nusikaltimų įvertinimas“ kongreso tribunolo kolegiją sudaro šeši teisėjai, kuriems pirmininkauja vilnietis teisininkas Vytautas Zabiela. Vyriausiąją prokurorę šiame teisme paskirta klaipėdiete advokate Zita Šličiūtė, kaip liudytojai teisme bus apklausiami Lietuvos, Čekijos, Slovakijos, Latvijos, Albanijos, Baltarusijos, Ukrainos bei Vengrijos atstovai.

Pirmąją teismo dieną buvo išklaudyta vyriausioji kaltintoja Z. Šličiūtė. Ji savo kalboje pabrėžė, jog komunizmas ir nacizmas padarė panašaus pobūdžio nusikaltimų žmonijai ir todėl palygino Niurnbergo teismą su Vilniaus tribunolo posėdžiu.

Vyriausioji kaltintoja teigė, kad komunizmas nėra ideologija, o tik teorija, kuria grindžiami kriminaliniai nusikaltimai žmogiškumui ir žmonijai. Ji buvusią Sovietų Sąjungą apkaltino planavus ir vykdžius puolimą prieš Lietuvą, priminė Ribbentropo-Molotovo paktą, kuriuo Rusija ir Vokietija pasidalijo Lietuvą ir kitas valstybes.

Komunistų partiją Z. Šličiūtė vadino nusikalstama organizacija, kurios nariai turi būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Komunistai taip pat buvo apkaltinti genocidu.

Rusija savaip aiškina Lietuvos „okupavimo“ prasmę

Vilnius, birželio 10 d. (BNS) — Lietuvos Užsienio reikalų ministerija (URM) pareiškė nuostabą dėl Rusijos pareiškimų neva 1940 metų aneksija buvo teisėta.

Aukštas URM pareiškė, kad 1991 m. pasirašytoje Lietuvos ir Rusijos sutartyje dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų šalys pripažįsta aneksijos faktą. Pasak Lietuvos diplomato, sutartyje pažymima, jog „pašalinus Lietuvos suverenitetą patvirtintą 1940-ųjų metų aneksijos pasekmes, bus sudarytos papildomos susitarimų šalių ir jų tautų tarpusavio pasitikėjimo sąlygos“.

Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis sakė žurnalistams, kad Rusija sutartyje su Lietuva pripažino, kad Sovietų sąjungos įvykdė okupaciją buvo neteisėta. „Beveik prieš 60 metų, 1940 metų birželio 15 dieną sovietų tankai pervaziavo Lietuvos sieną, o

Atleiskite už tai“, sakė S. Kovaliov.

Jo pareiškimas skamba kaip ryškus kontrastas Rusijos oficialiajai nuostatai, neva Lietuvos okupacija 1940 metais buvo „teisėta“, paprašius tuometinei Lietuvos valdžiai.

„Noriu atkreipti dėmesį į tai, kas vyksta mano valstybėje — naujas kruvinas Čekėnijos karas. Juk jos tauta jo nepažino, neatstūmė, kaip tik su susizavėjimu šį karą remia. Ir kas, jei ne mes, absoliučia dauguma išrinkome naująjį Rusijos prezidentą, sveikinome KGB ir kitų spectarnybų ateimą į valdžią“, sakė Rusijos parlamentaras.

Anot S. Kovaliov, „šios pavojaus akivaizdoje Vakarai rodo nusikalstamą abejingumą, baimę ir rūpinasi tik savo komfortu“.

Z. Šličiūtė vardijo sąrašą asmenų, kuriuos komunistai trėmė ir naikino. Šiame sąraše be lietuviškų partijų ir organizacijų narių vardijami prekybininkai, pramonininkai, valdininkai, teisėsaugos pareigūnai, namų savininkai, „kriminaliniai elementai, prostitutės, filatelantai, esperantininkai ir kiti“. Pasak kaltintojos, ypač žiaurų genocidą patyrė Klaipėdos krašto, dabartinės Karaliaučiaus srities gyventojai, kurį okupavus, buvo pakeisti vietovardžiai.

Be kitų komunizmo nusikaltimų Z. Šličiūtė minėjo žemės nacionalizavimą, gyventojų pavertimą beturteliais, menkai apmokamo darbo vergais.

Komunizmo nusikaltimu kaltintoja vadino genetinio Lietuvos fondo sunaikinimą, nes protingiausi ir stipriausi žmonės buvo sunaikinti arba patys pasitraukė į Vakarus, bijodami represijų.

Pasak prokurorės, komunizmo režimo metu Lietuva neteko 780.000 žmonių ir patyrė 278 mlrd. dolerių nuostolių.

Z. Šličiūtė, baigdama kaltinamąją kalbą, tribunolo teisėjų kolegijos prašė įvardinti už komunizmo nusikaltimus atsakinguosius ir pateikti jiems ieškinius, taip pat paraginti Jungtines Tautas neteikti politinio prieglobsčio komunizmo nusikalteliams.

ne Lietuvos tankai kinto sovietų sieną ir ne Lietuva okupavo Sovietų sąjungą, o Sovietų sąjunga okupavo Lietuvą“, kalbėjo V. Landsbergis.

Pasak jo, „dvi suverenios valstybės, praitytę turėjo nelaimingų įvykių — karą, okupaciją, sunaikinimus ir tai turi būti sureguliuota“.

Birželio 9 d. Rusijos URM išplatino pareiškimą, kuriame išreiškė viltį, kad Lietuvos Seimas, atsižvelgdamas į valstybės siekius, priims protingą sprendimą dėl SSRS okupacijos žalos kompensavimo įstatymo projekto, kuriame Rusijai reikišamos materialinės pretenzijos.

Pasak agentūros Interfax, pareiškime teigiama, jog „SSRS 1940 metais nusiuntė savo karių, sutikus valstybės vadovybei ir jie buvo priimti pagal tuo metu galiojusią tarptautinę „teisę“.

Rusijos URM tvirtina, jog „klaidinga Lietuvos jungimą į SSRS vertinti kaip vienašalį pastarosios akta“, o tvirtinimai apie Sovietų sąjungos įvykdytą Lietuvos „okupaciją“ ir „aneksiją“ ignoruoja politinę, istorinę bei teisinę realybę, todėl yra nepagrįsti.

* Lietuvos premjeras

Andrius Kubilius Vokietijos kanceliariui Gerhard Schroeder išsiųstame laiške rašo, kad Lietuvos piliečiai, nukentėję nuo nacistinės Vokietijos okupacijos, turėtų gauti jiems numatytas kompensacijas tiesiogiai per Lietuvos institucijas ar nevyriausybinės organizacijos, o ne per trečiąsias valstybes. (Elta)

KALENDORIUS

Birželio 13 d.: Akvilina, Antanas, Kunotas, Skaltė.

Birželio 14 d.: Alka, Almina, Bazilijus, Digna, Labvardas, Rufinas, Valerijus.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

SĄNARĖ — KREMZLĖS LIGA

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Artrito lietuviškas vardas yra sąnarė. Ji yra sąnario išklotė — kremzlės susidėvėjimas. Tokį negėrimą turi 40 milijonų amerikiečių. Jų sąnarių kremzlių susidėvėjimas atima jiems laisvę judėti ir suteikia skausmą. Daugiau kaip tūkstantio puslapių knyga aptaria visą šimtą rūšių artrito — sąnarė. Tik trys jų yra dažniausios — tai kaulinė sąnarė — osteoartritas, reumatinė sąnarė ir trečioji — susiliejanti sąnarė — ankilozing spondylitis.

Kaulinė sąnarė yra sąnario kremzlės susidėvėjimas tų sąnarių, kurie daugiausia ir dažniausiai atlaiko kūno svorį. Ne kiekvienam tos kremzlės susidėvėjimas, o tik tam, kurio prigimtis yra liguista ir sąnariai labai išnaudojami ar sužeidžiami. Tokio sąnario išnaudojimo yra svarbus amžius, todėl tik senesnius žmones kaulinė sąnarė dažniausiai vargina, dažniausiai rytais sukelia sąnarių skausmą ir jų sustingimą, ypač rankos pirštų.

Reumatinė sąnarė sukelia sąnario chroniškas uždegimas, pasireiškiantis pirštose, riešiuose, čiurnoje, alkūnėse ir keliuose, sukelia skausmą, sutinimą, diegimą ir rytinį sąnarių sustingimą, kuris užtrunka ilgiau valandos. Tokia sąnarė dažniau vargina 30-40 metų moteris negu vyrus.

Susiliejanti sąnarė paliecia jaunus vyrus, 15-45 metų sulaukusius. Tada jų stuburkauliai susilieja ir sukelia strėnės skausmą.

Sąnarės negėrimai

Jie įvairuoja, priklausomai nuo susirgusio sąnario rūšies. Apskritai, atsiranda šie sąnarių šešiariopi negėrimai:

1. sustingimas;
2. vieno ar kelių sąnarių sustinimas;
3. gilus varginantis sąnaryje skausmas;
4. skausmas sąnariuose su kiekvienu judėjimu;
5. apimtas sąnarys yra jau-

trus, šiltas ir paraudęs;
6. sąnario skausmą lydi karštis, kūno svorio pametimas ir nuovargis.

Sąnarės priežiūra ir gydymas

Kai gydytojas nustato sąnarės-artrito ligą, jis pataria imti aspiriną ar kitokį ne kortizoninį vaistą, užlaikyti sąnari ramiai, šildymą ar šaldymą ir sąnario mankštą, priklausomai nuo sąnarės rūšies. Pirštų sąnarius karštame vandenyje mirkyk kelis kartus dienose.

Sąnario mankštėjimas, o ne bet kokia tabletė, yra pati svarbiausia serganciam sąnariui pagalba. Tai gali būti sąnario tempimas ar paprastas judinimas, kas teikia kunišką ir psichologinį gerumą. Tuomet saugomasi nuo sustingimo raumenų, nes sąnario ramumui menkina raumenų tvirtumą ir greitina kaulų sunykimą.

Tik kaip ir visur, taip ir čia reikia tvarkos: per daug judinant sąnari, ypač jo reumatizmo uždegimo atveju, gali padidėti skausmas. Todėl naudingas yra tuo reikalu pasitarimas su gydytoju, fiziniu terapistu ar fizistu, kuris specializuojasi atstatyme — reabilitacijoje.

Maudyklė — geriausia pagalbininkė

Kaip lenkai turi, mes neturime įsadarbinimo įstaigų, kol Anatolijus Šlutas ją neįsteigė. Mes stokojame, kaip žydai turi, pirčių, kuriose sąnariai negaluoja plaukyti ir geriausia savo sąnariams pagalba teiktų.

Sąnario judesys vandens vonioje yra irgi naudingas. Tai priemonė, leidžianti laisvai judėti sąnariams ir juos mažiau — apsvikinantis, nes kūno svorį vanduo prilaiko.

Žinoma, visur ir visada reikia tvarkos. Taip ir čia su tuo vandeniu ar kitokia mankšta gydymu: niekada juomi nesu-keičiam skausmai, o jiems atsiradus — sustok, išleisk ar

ledu šaldyk. Visada elkimės palengva.

Dar ir šitokia penkiariopi mankšta palengvina:

1. mėgink mankštintis, judinant visus sergamus sąnarius;
2. sąnarius judink palaipsniui, lėtai ir švelniai;
3. uždegto sąnario nejudink;
4. niekada nepersistenk — ganėtinai išleisk;
5. būk kantrus ir koncentruokis į sąnario laisvą judesį, ypač vandenyje;

Tiesus gyvenimas — sąnario saugiausia buveinė

Nepaisant, kokią prigimtį mūsų sąnariai turi, mums reikia stropiausiai sąnarius saugoti nuo pat mažumės, kad juos nesužeistume ir kad jų nesužalotume nuodais, kaip alkoholis, kofeinas, nikotinas, menkas maistas, tinginystė, nutukimas. Sąnariai labai atsparūs, jie mums tarnaus kuo ilgiausiai, kai mes juos nesužalome patys. Juk niekas, net dangus, negali teikti nutukėliui ir dar rūkanciam, ar prirokytu oru kvėpuojančiam, su vaistuko pagalba po šią žemę vaikščiojantiems ir gautas tabletes nuo vis kito gydymo uždegimo atveju, gali padėti skausmas. Todėl naudingas yra tuo reikalu pasitarimas su gydytoju, fiziniu terapistu ar fizistu, kuris specializuojasi atstatyme — reabilitacijoje.

Kiaulės ausis virkime 2 valandas ir, paruošę kaip salotą, maitinkime savo sąnarių kremzles. Mat kiaulės kremzlės yra chondroitin sulfuro, kuris atstato susidėvėjusią kremzlę sąnaryje. Jos prekybininkai gauna iš jauties, o mes lietuviai — iš gausiai turinčios tos rūgšties, kiaulės.

Tos rūgšties reikia kasdien po 9 gramus, kad padėtum susidėvėjusiai kremzlei savo sąnariuose atsigausti. Prašysime Racine ar Baltic kepyklas, kad dešras pagamintų iš kiaulės ausų.

Dabar visur garseja, net knygoje skelbiama, kad daugelį ligų gydo trejopas mišinys: medus (ne cukrus), česnakas ir actas. Tai trijųkų sunaudokime, ruošdami salotas ir jų gausa padėkime sąnariams ilgiau mums tarnauti. Sėkmės!

ŽEMĖ PASIEKĖ SAULĖS VĖJO BANGA

Kaip praneša AP-BNS, birželio 8 d. Žemės magnetosferą pasiekė ir magnetinė audra sukelė per didžiulį Saulės tybenį išmestos didelės energijos dalelės ir to žybsnio sukelti rentgeno bei radio spindulių pliūpsniai.

Iki šeštadienio truksianti magnetinė audra sutrikdė radijo ryšį trumpųjų bangų diapazoną ir gali sukelti šiaurės pašvaistes, sutrikdyti elektros perdavimą, telekomunikaciją, kosminių aparatų orientaciją bei palydovų darbą. Be to, gali pablogėti jautresnių žmonių savijauta.

JAV kosmoso tyrimų centro duomenimis, magnetinės audros stiprumas yra 3 balai iš 5 galimų, o šiaurės pašvaistes tikriausiai bus galima stebėti gerokai ilgiau nei įprasta.

Siuo metu Saulės aktyvumo 11 metų ciklas pasiekė savo aukščiausią ribą. Dabartinis 11 metų ciklas, priešingai nei

ankstesni, yra palyginti ramus — Saulės žybsniai stebimi maždaug kas 2 mėnesiai. Pastarąją magnetinę audrą, kuri yra 20 kartų stipresnė už balandžio pradžioje buvusiąją, sukelė birželio 6 dieną įvykęs Saulės žybsnis.

1989 metais per magnetinę audrą buvo nutrukęs elektros tiekimas visoje Kanadoje ir JAV šiaurės rytų valstijose.

Vilniaus universiteto Astronomijos observatorijos vedėjas Jokūbas Sūdžius sako, kad elektromagnetinio Žemės lauko sutrikimas teoriškai gali veikti žmones, ypač tuos, kurių sveikata yra silpnė. Jo teigimu, galima magnetinių laukų įtaka sergantiems širdies ligomis.

Pasak J. Sūdžiaus, apsisaugoti nuo magnetinių audrų niekaip neįmanoma, tačiau jų poveikis, jo manymu, yra nežymus.

Gėlės šimtiniam abiturientams (iteikia patys jauniausieji moksleiviai). Nuotr. Eltos

* Lietuvoje Žmogaus imunodeficitą virusu (ŽIV) serga 234 asmenys, iš jų tik 30 moterų. Jauniausiam viruso nešiotojui — 15 metų. Dabar Lietuvoje šia liga serga 31 asmuo, 21 žmogus jau mirė, 9 iš jų dėl priežasčių, nesusijusių su ŽIV. Nors ši liga daug kam atrodo juos aplenkianti, tačiau akivaizdu, kad metai po metų ji tampa vis svarbesne.

(Elta)

KOMPIUTERINIAI VIRUSAI — NE NAUJIENA

Kone kas savaitę girdime, kad vėl „paleistas“ naujas kompiuterinis virusas ir, ypač stambiesiems kompiuterių naudotojams, tas sukelia daug klėbumų, atneša daug nuostolių. Pvz., pernai atsirado 10 proc. daugiau virusų, kaip 1998 metais, o kompiuterių išvalymas kainavo apie 10 milijardų dolerių.

Vadinamame technikos amžiuje to galima tikėtis ir ateityje, tačiau kompiuteriniai virusai — ne naujiena. Mažesni, „užkrėtimų“ pasitaiko labai dažnai, bet jie tiek dėmesio nepatraukia, kaip platesniu mastu paleistieji. Štai keletas tokių didesnių:

1987 m. jau buvo sukurta „priešvirusinė programa“;

1988 m. atsirado „Morris“ virus;

1992 m. Michaelangelo virusas;

1998 m. Trojos arklio virusas;

1999 m. Melissa virusas, pasklidęs po viso pasaulio kompiuterius ir kainavęs apie 80 milijonų dolerių, kol pagaliau sunaikintas (pirmą kartą viruso sumanytojas buvo sugautas);

2000 m. (nors dar jie tik įpusėję) jau pasizymėjo keliais pavojingais virusais, tarp kurių buvo ir „love bug“.

NUSTATYTA PLĖSIKO TAPATYBĖ

Tikima, kad legendarinį Amerikos vakarų plėšiką Jesse James nušovė jo paties gausios vyrai 1882 m. balandžio 3 d. Tai liudija St. Joseph, Mo, Liberty miestelio kapinėse jo kapas su antkapio ir užrašu. Tačiau daug žmonių Texas valstijoje su ta versija nesutinka ir tvirtina, kad Jesse

James „sureizavo savo mirtį“ ir Texas valstijoje gyveno iki 1951 m. Jis mirė, sulaukęs 103 m. amžiaus.

Trys Jesse James palikuonys suorganizavo jo palaikų atkasmą Granbury, TX, kapinėse ir genetiniu būdu tuos palaikus palyginti su palaikais Liberty, MO. Kadangi Jesse James legendos gerai Amerikoje žinomos (parašyta nemažai knygų ir sukurta filmų), rezultatai susilaukė daug dėmesio. Tai, kur gi tikras Jesse James palaidotas? Be abejo, mūsų skaitytojai žino, todėl ir pasakytų nereikia, o nežinantiems — tegul ir pasilieka neatsakytas klausimas...

ATSARGA GĖDOS NEDARO

Žiniasklaidoje beveik kasdien skelbiama nauji išradimai ir atradimai sveikatos srityje, tačiau žmonėms patariama žinias apie naujus vaistus ar gydymo metodus priimti „su žiupsniu druskos“ — t.y. gan skeptiškai. Dažniausiai skelbiamos tik „pusiau tiesos“, kad atlikti tam tikri tyrimai ir pasiekti teigiami rezultatai. Neskelbiama, kad daugumas tų tyrimų buvo užsakyta vaistų (ar maisto produktų, kurie staiga pasidarė „nekenksmingi“, nors anksčiau nepatirtina vartoti) gaminančių bendrovių. Retai paminimos ir vaistų kainos, o dar rečiau antriniai poveikiai, kurie gali padaryti vartotojui daugiau žalos negu naudos.

Šia tema straipsnis, išspausdintas š.m. birželio 8 d. „New England Journal of Medicine“, primena, kad „atsarga gėdos nedaro“ ir verta į entuziastingus žiniasklaidos reportażus žiūrėti su sveiko skepticizmo prieraša.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųdami laikraštį patvirtime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausio redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentina Kruplins

Moderatorius — kun. Viktoras Rimelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamas, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kaltaba lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to
diplomu, lietuviams sutarykys dantis
už priėmimą kainą. Pacientai
priimami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurģija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

* Baigiant Kuršių nerijos pakrantės valymo darbus, pradėta rinkti informacija apie praėjusį mėnesį į ją išmestų naftos produktų padarinius nuostolius. Daugiausiai naftos teršalų surinkusi SPAB „Neringos komunalininkas“ patyrė 21,000 litų išlaidų. Su smėliu susimaišiusios naftos gurvuolių padėjo rinkti pakrantę apsaugos pasienio policijos rinktinė. Į valstybinės įmonės „Grunto valymo technologijos“ Klaipėdos filialą Kiskėnuose neringiškiai išvežė nuo gegužės 26 d. rinkty teršalų ir užteršto smėlio sunkvežimį. Šis krovinys svėrė 10 tonų. Dar 4 tonas teršalų į Kiskėnus išsiuntė Kuršių nerijos nacionalinio parko administracija, kurios darbuotojai dirbo savarankiškai. Administracijos vykdyti pakrantės valymo darbai jai jau kainavo 17,000 litų.

(Elta)

KAIP PAUKŠČIAI SUSKRIDĘ Į FESTIVALĮ

Lietuvoje buvo suruoštas, balandžio pradžioje prasidėjęs ir gegužės gale pasibaigęs, muzikos festivalis „Sugrįžimai“, skirtas paminėti M. K. Čiurlionio 125-tąjį gimimo sukaktį. Festivalis, kaip ir jo pavadinimas įtaigoja, iš kitų festivalių skyrėsi tuo, kad visi atlikėjai buvo atvykę iš įvairių kraštų, kuriuose jie studijuoja, arba jau ir pastoviai ten įsikūrę. Iš viso festivalyje dalyvavo 13 jaunųjų menininkų: iš Vokietijos — 7, Šveicarijos, Anglijos, Lenkijos ir Norvegijos — po 1-ą ir JAV — 2.

To festivalio organizatorė buvo Lietuvos muzikos rėmimo direktorė Liucija Stulgienė. Ji sako, kad visi atlikėjai sutikę atvykti ir koncertuoti be jokio honoraro. Tik su viena sąlyga, kad bus padengtos jų kelionės išlaidos. Koncertai, kaip rašoma spaudoje, susilaukė išskirtinio susidomėjimo. Salėse, kuriose koncertai vykę (Lietuvos Menininkų rūmose, Stasio Vainiūno namuose, Muzikos akademijoje, Valstybinėje filharmonijoje, Vyriausybės rūmų salėje), tuščių vietų nebuvo.

Festivalio rengėjams tekę truputį ir nusivilti. Mat jie tikėjosi, kad M. K. Čiurlionio

gimimo metinių minėjimo proga, atlikėjai savo repertuaruose turės ir jo kūrinių. Deja, jų nebuvo.

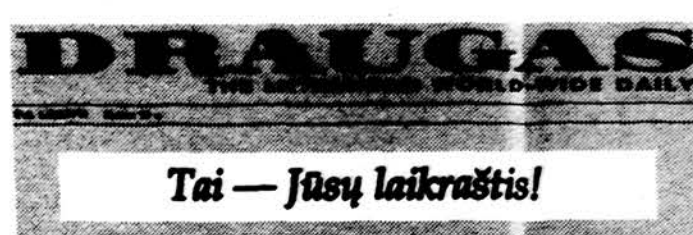
Į festivalį buvusi kvietusi ir Kalifornijoje gyvenanti kompozitorė Giedra Nasvytytė-Gudauskienė. Tačiau ji dėl pažengusio amžiaus į Lietuvą atvykti negalėjusi.

Komp. G. Nasvytytė-Gudauskienė festivalyje reprezentavo jos kūrybą. Stasio Vainiūno salė buvo išsiskyrusi iš Vokietijos, Šveicarijos, Anglijos, Lenkijos ir Norvegijos — po 1-ą ir JAV — 2.

To festivalio organizatorė buvo Lietuvos muzikos rėmimo direktorė Liucija Stulgienė. Ji sako, kad visi atlikėjai sutikę atvykti ir koncertuoti be jokio honoraro. Tik su viena sąlyga, kad bus padengtos jų kelionės išlaidos. Koncertai, kaip rašoma spaudoje, susilaukė išskirtinio susidomėjimo. Salėse, kuriose koncertai vykę (Lietuvos Menininkų rūmose, Stasio Vainiūno namuose, Muzikos akademijoje, Valstybinėje filharmonijoje, Vyriausybės rūmų salėje), tuščių vietų nebuvo.

Festivalio rengėjams tekę truputį ir nusivilti. Mat jie tikėjosi, kad M. K. Čiurlionio

P. Palys

Ir vėl galima užsiprenumeruoti „DRAUGĄ“
papiginta kaina: tik už 65 dol. metams, tik gyvenantiems JAV-se.

JAV naujies skaitytojams — pirmas mėnuo siunčiamas nemokamai.

Papiginimas tęsis iki liepos 1 d.

* Kovo 23-26 d. vykusioje tarptautinėje Leipcigo knygų mugėje gražiausių knygų stende buvo eksponuojama R. Skučaitės ir J. Raciūnaitės knyga „Laiskas sekmadieniui“. Už šią, kaip gražiausią išleista knygą vaikams, „Vagos“ leidykla buvo apdovanota Vokietijos nacionalinės UNESCO komisijos diplomu.

* Balandžio 27 d. Senajame arsenale (Arsenalų g. 3) atidaryta Lietuvos nacionalinio muziejaus Archeologijos ekspozicija „Lietuvos pristorė“.

* Gegužės 13 d. Baroko dailės muziejaus iniciatyva rengiamame koncerte pianistas J. P. d'Evry kartu su kitu simbolistų atliko ir M. K. Čiurlionio fortepijoninius kūrinius.

ŽINIŲ SANTRAUKA APIE KONGRESĄ VILNIUJE

ANTANAS DUNDZILA

Apie birželio 12-14 d. Vilniuje vykstantį komunistų nusikaltimų įvertinimo kongresą iki gegužės pradžios žinių buvo mažai. Kongreso mintis buvo iškelta 1997 m. rudenį, dvejus metus vyko paruošiamieji darbai, tačiau iki paskutinių dviejų mėnesių visuomenė nei Lietuvoje, nei Amerikoje nebuvo informuojama. Tai keista, nes vieši, svarbesnės tematikos kongresai, suvažiavimai, simpoziumai taip neruošiami. Dabar, stoviniuojant vykstančio įvykio laikotarpį skubame pasikeisti esminiais duomenimis bei išpildžiais. Šio rašinio duomenys surinkti iš Kauno leidžiamo „Tremtinio“ gegužės mėn. kelių laidų, pranešimo birželio 7 d. „Lietuvos aido“, gautų atsakymų į konkrečius užklausimus prezidento Adamkaus ir Seimo pirmininko kanceliarijose. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (LGGRTC), oficialaus kongreso skelbimo internete (<http://ok.w3.lt>), su kongreso rengėjais ryšius turinčių kelių asmenų Čikagoje ir kvietimo atvykti. Paskutiniu metu „Draugo“ pirmajame puslapyje skelbti pranešimai čia neminimi.

Paviršutiniškai žiūrint, kongresas bus tikrai tarptautinio pobūdžio, su plačia programa. Anksčiau atrodė, kad bus komunistų pasmerkimo kongresas — suvažiavimas su pasikaitomis ir teisinio pobūdžio, komunistų smerkiantiu tribunolu, pavadintu „Niurnbergas II“. Apie tą tribunolą net ir prieš metus buvo neįmanoma ką nors iš rengėjų konkretų sužinoti, o dabar, tik kelios dienos prieš įvykį, jau minėtus „Lietuvos aidas“ daug vietos skiria tribunolui, bet taip pat teigia, kad „tribunolo sesija gali būti atidėta“. Charakteringa, kad suminėtuose ir anksčiau matytuose dokumentuose tribunolo programa neskelbta, tribunolo teisėjų sudėtis nežinoma, net jų skaičius dar nenustatytas.

Taigi daugiausia duomenų žinome apie programą, kuri lygiagrečiai vyks dvejose sekcijose: Seimo rūmų Konferencijos salėje bus skaitomi pranešimai „Komunistų nusikaltimų atskirose valstybėse ir jo pasekmės“ tema, o Konstitucijos salėje — „Komunistų nusikaltimų tyrimai“. Viso internete skelbiami 58 po 20 minučių pranešimai, juos skaitys dalyviai iš Albanijos, Baltarusijos, Bulgarijos, Čekijos, Estijos, Japonijos, JAV, Kanados, Kirgizijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos, Vengrijos, Vokietijos. Lietuvių skaitomų pranešimų bus 11: A. Anušauskas, A. Arbūšauskaitė, vysk. J. Boruta, T. Burauskaitė, N. Gaškaitė-Zemaitienė, V. Samonis (iš Kanados), Z. Šliūte, arkiv. S. Tamkevičius, R. Valentukevičius, P. Varanuskas, O. Verienė. Paskaitininkų iš Amerikos lietuvių tarpo nėra. Visos JAV dalyvių pavardės aiškiai nelietuviškos ir spaudose negirdėtos. Pastaroji pastaba jokių būdu nemeta kritikos šešėlio: puiku, kad atsitinka naujų asmenybių, šia tema besidominti. Vertinant šios konferencijos tarptautinį akiraty, reikia stebėtis, kad organizatoriai buvo vien lietuvių, Lietuvoje gyvenantieji. Tiesa, prieš kelias savaites pasirodė kvietimas registruotis tiems, kurie norėtų kongresui rūpima tema kalbėti ne daugiau, kaip po dvi minutes. Kur ir kada bus jiems duodama galimybė — neaišku; neaišku, kokia bus šių prelegentų atkanka ar kontrolė.

Kongreso išlaidų samata — beveik 900,000 litų. Iš samatos matyti, kad buvo tikimasi 100 svečių iš užsienio, išlaidų 100 dalyvių iš Lietuvos, žodinių vertimų ir rusų ir anglų kalbų. Kongreso darbų išlaidų (600 psl., 2,000 egz.) ir t.t. „Tremtinys“ pradėti skelbti kongreso rėmėjų sąrašai. Stambesni aukotojai iš užjūrio yra šie: Kanados lietuvių fondas, Australijos lietuvių ir organizacijos, keli pavieniai asmenys iš Amerikos. „Tremtinys“ dar nepaskelbė, bene stambiausios sumos, bus 20,000 dol. iš Tautos fondo. Rengėjai taip pat skelbia, kad rengimo darbus parėmė LR vyriausybė ir Vilniaus miesto savivaldybė. Simto — penkių šimtų lt. sumomis kongresą remia LPKTS-os skyriai bei pavieniai asmenys Lietuvoje.

„Tremtinio“ gegužės 4 d. laidoje (tiesa, skubiai, negu paprastai atsiųstoje), išspausdintas pasikalbėjimas su vienu kongreso organizatoriumi. Tarp kitų dalykų čia sužinojome, kad kongresą rengia keturi politinių kalinių, rezistentų bei tremtinių, organizacijos (LPKTS, LPKTB, LPKS, LLKS), kad komitete atsiskė dalyvausti Genocido centras. Kadangi Genocido centras (LGGRTC) dalyvavo ankstes-

Čekijos, Estijos, Japonijos, JAV, Kanados, Kirgizijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos, Vengrijos, Vokietijos. Lietuvių skaitomų pranešimų bus 11: A. Anušauskas, A. Arbūšauskaitė, vysk. J. Boruta, T. Burauskaitė, N. Gaškaitė-Zemaitienė, V. Samonis (iš Kanados), Z. Šliūte, arkiv. S. Tamkevičius, R. Valentukevičius, P. Varanuskas, O. Verienė. Paskaitininkų iš Amerikos lietuvių tarpo nėra. Visos JAV dalyvių pavardės aiškiai nelietuviškos ir spaudose negirdėtos. Pastaroji pastaba jokių būdu nemeta kritikos šešėlio: puiku, kad atsitinka naujų asmenybių, šia tema besidominti. Vertinant šios konferencijos tarptautinį akiraty, reikia stebėtis, kad organizatoriai buvo vien lietuvių, Lietuvoje gyvenantieji. Tiesa, prieš kelias savaites pasirodė kvietimas registruotis tiems, kurie norėtų kongresui rūpima tema kalbėti ne daugiau, kaip po dvi minutes. Kur ir kada bus jiems duodama galimybė — neaišku; neaišku, kokia bus šių prelegentų atkanka ar kontrolė.

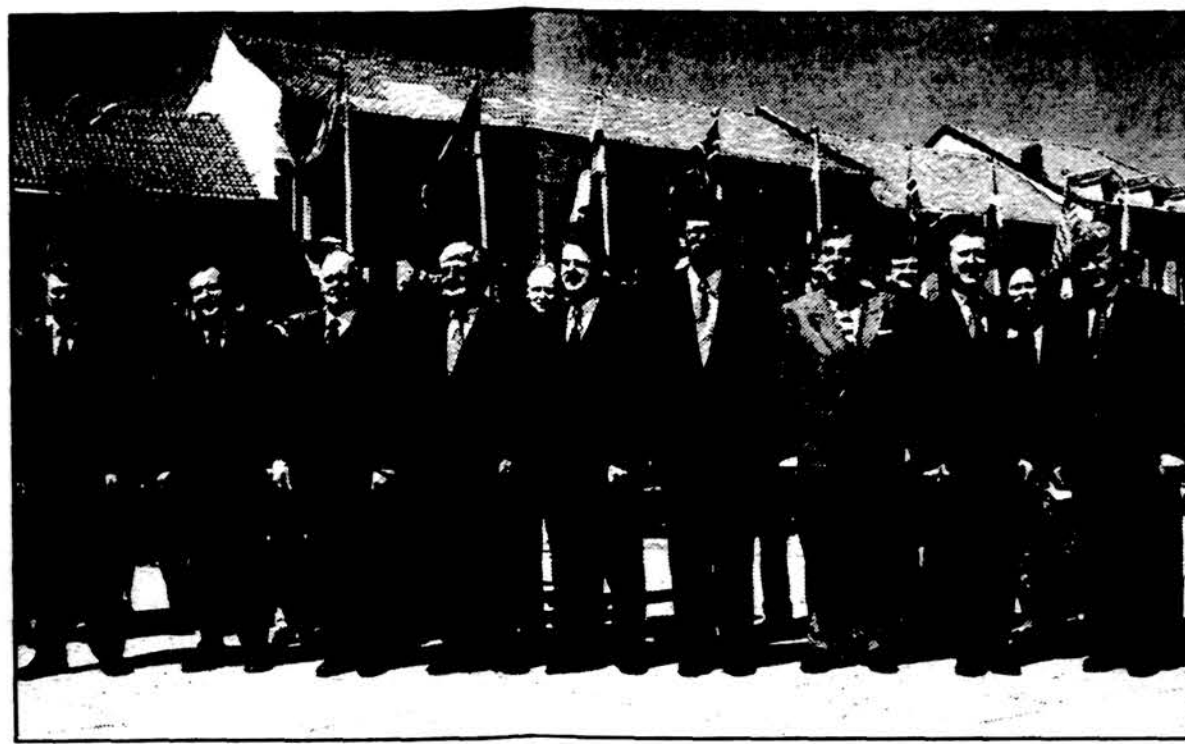
Kongreso išlaidų samata — beveik 900,000 litų. Iš samatos matyti, kad buvo tikimasi 100 svečių iš užsienio, išlaidų 100 dalyvių iš Lietuvos, žodinių vertimų ir rusų ir anglų kalbų. Kongreso darbų išlaidų (600 psl., 2,000 egz.) ir t.t. „Tremtinys“ pradėti skelbti kongreso rėmėjų sąrašai. Stambesni aukotojai iš užjūrio yra šie: Kanados lietuvių fondas, Australijos lietuvių ir organizacijos, keli pavieniai asmenys iš Amerikos. „Tremtinys“ dar nepaskelbė, bene stambiausios sumos, bus 20,000 dol. iš Tautos fondo. Rengėjai taip pat skelbia, kad rengimo darbus parėmė LR vyriausybė ir Vilniaus miesto savivaldybė. Simto — penkių šimtų lt. sumomis kongresą remia LPKTS-os skyriai bei pavieniai asmenys Lietuvoje.

„Tremtinio“ gegužės 4 d. laidoje (tiesa, skubiai, negu paprastai atsiųstoje), išspausdintas pasikalbėjimas su vienu kongreso organizatoriumi. Tarp kitų dalykų čia sužinojome, kad kongresą rengia keturi politinių kalinių, rezistentų bei tremtinių, organizacijos (LPKTS, LPKTB, LPKS, LLKS), kad komitete atsiskė dalyvausti Genocido centras. Kadangi Genocido centras (LGGRTC) dalyvavo ankstes-

Čekijos, Estijos, Japonijos, JAV, Kanados, Kirgizijos, Kroatijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos, Vengrijos, Vokietijos. Lietuvių skaitomų pranešimų bus 11: A. Anušauskas, A. Arbūšauskaitė, vysk. J. Boruta, T. Burauskaitė, N. Gaškaitė-Zemaitienė, V. Samonis (iš Kanados), Z. Šliūte, arkiv. S. Tamkevičius, R. Valentukevičius, P. Varanuskas, O. Verienė. Paskaitininkų iš Amerikos lietuvių tarpo nėra. Visos JAV dalyvių pavardės aiškiai nelietuviškos ir spaudose negirdėtos. Pastaroji pastaba jokių būdu nemeta kritikos šešėlio: puiku, kad atsitinka naujų asmenybių, šia tema besidominti. Vertinant šios konferencijos tarptautinį akiraty, reikia stebėtis, kad organizatoriai buvo vien lietuvių, Lietuvoje gyvenantieji. Tiesa, prieš kelias savaites pasirodė kvietimas registruotis tiems, kurie norėtų kongresui rūpima tema kalbėti ne daugiau, kaip po dvi minutes. Kur ir kada bus jiems duodama galimybė — neaišku; neaišku, kokia bus šių prelegentų atkanka ar kontrolė.

Kongreso išlaidų samata — beveik 900,000 litų. Iš samatos matyti, kad buvo tikimasi 100 svečių iš užsienio, išlaidų 100 dalyvių iš Lietuvos, žodinių vertimų ir rusų ir anglų kalbų. Kongreso darbų išlaidų (600 psl., 2,000 egz.) ir t.t. „Tremtinys“ pradėti skelbti kongreso rėmėjų sąrašai. Stambesni aukotojai iš užjūrio yra šie: Kanados lietuvių fondas, Australijos lietuvių ir organizacijos, keli pavieniai asmenys iš Amerikos. „Tremtinys“ dar nepaskelbė, bene stambiausios sumos, bus 20,000 dol. iš Tautos fondo. Rengėjai taip pat skelbia, kad rengimo darbus parėmė LR vyriausybė ir Vilniaus miesto savivaldybė. Simto — penkių šimtų lt. sumomis kongresą remia LPKTS-os skyriai bei pavieniai asmenys Lietuvoje.

„Tremtinio“ gegužės 4 d. laidoje (tiesa, skubiai, negu paprastai atsiųstoje), išspausdintas pasikalbėjimas su vienu kongreso organizatoriumi. Tarp kitų dalykų čia sužinojome, kad kongresą rengia keturi politinių kalinių, rezistentų bei tremtinių, organizacijos (LPKTS, LPKTB, LPKS, LLKS), kad komitete atsiskė dalyvausti Genocido centras. Kadangi Genocido centras (LGGRTC) dalyvavo ankstes-

Birželio 10 dieną Vilniaus rotušėje įvyko JAV, Šiaurės ir Baltijos valstybių gynybos ministrų susitikimas. Nuotr.: (iš dešinės) Lietuvos Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius ir JAV Gynybos ministras William Cohen. Vladimir Gulevicius (Elta) nuotr.

niuose rengimo darbuose ir jo direktorės pranešimas anksčiau net buvo garsinamas, teiravausi pas savo šaltinius toje istaigoje. Nesileidžiant ir reikrimuojančias smulkmenas, reikia pasakyti, kad teigimas apie atsisakymą dalyvauti nėra visiškai, hmmm... tikslus. Rengėjų — vadinkime — laisvą „operavimą“ teigimais patvirtina ir kiti duomenys. Pvz., nuolat buvo skelbiama ir dabar dar kartojama oficialioje interneto laidoje, kad įžanginiame posėdyje kongreso sveikins prezidentas Adamkus, Seimo pirmininkas Landsbergis, min. pirmininkas Kubilius. Kreipiausi į prezidentūros ir Seimo kanceliarijas, prašydamas tų kalbų tekstų. Iš oficialaus prezidentūros šaltinio patyriau, kad prezidentas kongrese nedalyvaus; Seimo pirmininkas, tačiau dalyvaus, tikiosis gauti ir paskelbti jo sveikinimo kalbos tekstą.

Zvelgiant į kongreso apimtį ir daugelį girdėtų, juodu ant balto matytų, pareiškimų, vis tik negalima nesistebėti akcentuojamų komunistų, kas reikią idėją ar sistemą — bet ne Lietuvai ir visus kitus kraštus okupavusios valstybės nusikaltimus. Lietuva ir jos žmonės konkrečiai nukentėjo nuo Trečiojo Reicho ir Sovietų Sąjungos okupacijų. Kongreso tema ir turėtų būti sukaupta sovietų okupacijai. Tai kas čia per logika nusikaltimų prasme „vertinti“ socialine doktrina — gal sąvoka, mosikuojant rankomis apie komunistų? Tai esminis klausimas, kurį rengėjai tinkamai neišaiškino, gal net patys neišaiškino. Ka gi, dabar ji palikime ateities.

Baigiant reikia stabtelėti dar prie kelių teminių deta-

LIETUVOS FREGATA NATO PRATYBOSE

Baltijos jūroje birželio 6 d. prasidėjo JAV vadovaujamos pratybos, kuriose dalyvauja 46 laivai, keturi povandeniniai ir 20 orlaivių iš NATO ir visų Baltijos jūros srities valstybių, išskyrus Rusiją.

lių, kurių paskelbtoje programoje pasigendame. Pirmą, ne mažiau nei vieno pranešimo, apie 1944 m. Sukilimą. Tai buvo patį pirmasis, aktyvus — ginklu, pasisekęs placios apimties pasipriešinimas okupantui (ir komunistui). Žvelgiant į šiuos teisingai (net revizionistų istorikų) suprastą, sekmingą priešinimąsi okupantų agresijai bei įėjimą net su žiniu obuoliauti, ginant savo krašto interesus, programai, nesuprantamai praleista Suomijos istorija II pasaulinio karo metu. Negalima nepasakyti ir apie Izraelio atstovų nebuvimą, žinant žydų naikinimą komunistinėje Sovietų Sąjungos santvarkoje.

Iš to ką patyrėme ir matėme, kongresui telieka palinkėti sėkmės. Gal bus ir gerai, jei tas tribunolas liks atidėtas: tai sudarys galimybę šio kongreso taisyklėms bei įėjimą Vilnių dalyvių tolimesniems ryšiams. Čia gali būti užuomazga naujo pobūdžio tarptautinei veiklai, neleidžiantiai stumti užmarštin Sovietų Sąjungos padarytus nusikaltimus — panašiai, kaip kiekvieną progą linksniuojamos, asmenų ir jų laipsniuojamos Trečiojo Reicho nuodėmės. Tai, ką savo rankomis patyriau, vykdyti Izraelis už Reicho žydų tautai padarytus nusikaltimus, gal duos užuomazgą ir sutels tarptautinis renginys Vilniuje. Čia gali glūdėti kongreso esminis nuopelnas.

I pratybas „Baltos 2000“ suplaukė laivai iš Danijos, Prancūzijos, Vokietijos, Lenkijos, Didžiosios Britanijos ir JAV bei Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos ir Švedijos.

Lietuvai pratybose atstovauja Karinių jūrų pajėgų fregata „Aukštaitis“. Fregatoje yra 68 žmonių igula, vadovaujama komandoro leitenanto Eugenijaus Valikovo.

Svarbiausi šių pratybų motyvai — regiono pastovumas, regioninis tarpusavio supratimas ir gebėjimas veikti kartu, pranešė Švedijos karo laivyno spaudos tarnyba. Pratybose tobulinami manevravimo, šaudymo, sekimo radiolokacinėmis priemonėmis, minų gaudymo ir kiti įgūdžiai.

„Baltos“ rengiami kasmet nuo 1972 metų. Šiemet jiems vadovauja JAV viceadmirolas Michael Malone.

Antradienį Švedijoje prasidėjusios pratybos baigsis birželio 17 dieną Vokietijos uostė Kylyje. Iš Vokietijos „Aukštaitis“ kartu su JAV pakrantių apsaugos bei Latvijos ir Estijos karo laivais išplauks Lietuvos link. Netoli Lietuvos krantų laivai surengs nedidelės pratybas „Balt Passer“. Po pratybų Lietuvos „Aukštaitis“ su JAV laivu atplauks į Klaipėdą.

* Socialinės apsaugos ir darbo ministerija prapazįsta, kad pastaruoju metu surasti vietą vaikų darželyje, ypač didmiesčiuose, tampa opia problema. 1990 m. 1,000 vaikų teko 591 vieta ikimokyklinio ugdymo istaigose, o 1998 m. — tik 316. Mieste vaikų lopšeliuose-darželiuose 1,000 vaikų teko 426, o kaime — 121 vieta. (Elta)

DRAGAS, 2000 m. birželio 13 d., antradienis

Danutė Bindokienė

Per anksti manoma, kad kova pralaimėta

Kai valstybių vadai tariasi dėl pavojingiausių ginklų kiekio sumažinimo ir pasirašinėja bendradarbiavimo sutartis, tiek Amerikos, tiek daugelio kitų kraštų teisėtvarka kovoja su vienu pavojingiausiu šių laikų priešu — narkotikais. Nepaisant skiriamų milijardų dolerių lėšų ir pastangų, idėtu per maždaug trisdešimt metų, vargiai kas šiandien pripažintų, kad artėjama prie laimėjimo slenkčio.

Kone kasdien girdime, kad vietinė policija ar valstybės saugumo pareigūnai sulaukė naują narkotikų siuntą, kurios vertė — paskleisus varotojams — siektų keleto milijonų dolerių. Teigiama, kad ir narkomanų eiles jungiasi vis jaunesni žmonės, net vaikai. Ieškodami „greito apsisvaigimo“, ryja, uosto ar į venas leidžia, kas tik papuola, tad neretai kyla pavojus sveikatai ar sutinkama mirtis. Nors paprastai tokie tragiški įvykiai žiniasklaidos pagarsinami, privertiant tėvus, auklėtojus, teisėsaugą ir ypač į valdžios vietas rinktuosius asmenis ieškoti kaltininkų, priekaištų, žadėti dar griežtesnius įstatymus, netrukus viskas nusėdžia — iki kito karto. O tų kitų kartų vis dažniau ir dažniau pasitaiko.

Norom nenorom pradedama pripažinti, kad jaunuliams nesunku gauti narkotikų, kad narkomanija žemesniųjų klasių moksleivių tarpe pastaruoju metu patrigubėjo, nes ir pačių pavojingiausių narkotikų kainos palyginti žemos, o pagalba narkomanams, norintiems atsikratyti šio žalingo įpročio, sunkiai prieinama.

Nepaisant, kiek tonų siuntų sulaikoma, kiek prekeivių sugaudoma ir susodinama į kalėjimus, atrandami nauji keliai ir būdai, kad šių pavojingų siuntų srautas niekuomet nesusiaurėtų. Iš dalies dėl to, kad narkotikų prekyba yra pelninga, iš dalies ir dėl to, kad kai kuriose valstybėse ši prekyba ir narkotikų siuntimas į užsienį, ypač į Ameriką, vyksta su valdžios (ar bent policijos) žinia. Yra prielaidų, kad ne viskas motyvuojama vien pinigų, — stengiamasi į narkomanijos voratinklį įtraukti kuo daugiau amerikiečių, tuo būdu silpninant valstybės jaunimą ir kenkiant jos ateities gerovei.

Atitinkamų įstaigų Jungtinėse Tautose apskaitavimu, žaistas į koją.

Po nepriklausomybės kovų apdovanotas Vyties kryžiumi grįžo namo ir emėsi gydytojo praktikos. Ligonijų jam netrūko. Atvažiuodavo ne tik iš kaimyninių valstybių, bet ir iš Kauno. Netrukus Bareika pradėjo supirkinėti vaistazoles ir kitą vaistinę žaliavą, kurią veždavo į Kauną ir Karaliaučius.

Reikalai klostėsi labai gerai. Pasistatė naują namą ir ambulatoriją, nusipirko kaimynystėje didelį ūkį, kuris buvo pavyzdinai prižiūrimas. Jo žmona, esant butinam reikalui, padėdavo vietinei akušerei. Šiaip jinais tvarkė ir prižiūrėjo namus. Buvo aktyvi šaulė, visuomenės veikėja, itin pamaldi ir labdaringa. Daugelio neturtingų vaikų krikšto motina, padėjusi jiems išvysti šį pasaulį. Pats daktaras iš beturčių už gydymą nieko neimdavo. Užtat turtingieji mokėjo su kaupu. Laikiniai neišgalintys susimokėti, atidirdavo jo ūkyje. Bareiką visi vadino: „Mūsų daktaras“. Sudegus miestelio mokyklai, Bareika savo pinigais parėmė naujos, mūrinės statybą, be to, ugniagesiams Vokietijoje nusipirko motorinę vandens švirkstynę. Jo ūkis veltui tiekė žemės ūkio produktus senelių prieglaudai ir našlaičių namams.

Viskas klostėsi labai gerai, ir Bareika dar daug ką būtų nuveikęs savo valstijoje labui, bet 1940 metais sugriovė viską. Prasidėjo areštai ir žmonių vežimas. Po daktaro arešto jo turta išgrobstė komjaunuliai, aktyvistai ir NKVD, taip pat ir Čalkė.

Vakare, kada jau daktaro butas buvo išgrobstytas, kelios moterėlės surado karštą ir padedamą kleboną, palaidojus Bareikienę — tyliai, prieblandoje, be šventų giesmių, vos keliems žmonėms dalyvaujant. (B.d.)

kasmetinė narkotikų apyvarta yra apie 400 milijardų dolerių! Kuri kita verslo šaka gali tuo pasigirti? Tad čia ir kyla siūlymai, kad veiksmingiausias būdas su narkomanija kovoti: legalizuoti narkotikų importą ir pardavimą. Žinoma, prieštaravimų tokiems siūlymams nestokoja. Sunkiai sekasi net kanapes (marijuaną) legalizuoti medicinos reikmėms.

Narkotikai vieni nevaikšto. Jų palydovai: apipilėjimas, žmogžudystės, gaujų, kovojančių dėl „pelningesnės teritorijos“ pagausėjimas ir kitos negerovės, jau nekalbant apie varotojų dvasinį ir fizinį nuostolį, pavojų užsikrėsti ŽIV/HIV, vartojant tas patias adatas ir švirkštus, venerinės ligos ir pan. Tikra tragedija, kai kūdikiai gimsta su narkomanijos pažymiais, nes motinos vartoja narkotikus, arba vaikai yra pardavinėjami, kad motina gautų pinigų ir galėtų patenkinti savo įpročių.

Buvo įprasta manyti, kad narkotikai yra didmiesčių problema — priemiesčiai, o juo labiau tolimesnė provincija, kol kas „švari“. Deja, ne. Neseniai atlikti tyrimai patvirtino, kad paaukliai ir jaunuliams mažesniuose miesteliuose ir nuosąlesnėse vietovėse suvartoja daugiau narkotikų, kaip miestiečiai. Net pradžios mokyklos aštuntokai provincijoje kone 50 nuošimčių dažniau apsisvaigina įvairiais narkotikais, kaip jų bendraamžiai miestuose.

Ieškant narkomanijos plitimą priežastį Amerikoje, visų pirma atsigrežiama į šeimą. Atrasta, kad vien tėvo ar vien motinos auginami vaikai dažniau nueina blogais keliais, taip pat šeimų, kur tėvai ne daug laiko su vaikais praleidžia, tad vaikai auga gatvėje ir greičiau pasiduoda draugų įtakai. Kaltė vertiama ir religinio moralinio auklėjimo stokai, tiek mokykloje, tiek namie. Kalta ir dabartinė ekonomika — visi turi daugiau pinigų, kurie lengviau į kišenę nubyra. Dažnai tėvai medžiaginių gėrybių gausumu mėgina nupirkti vaikų meilę, paklusnumą ir nuraminti savo sąžinę, kad šeimai skiria mažiau laiko.

Kaip vis dažniau girdėti, narkomanija — ne vien Amerikos problema. Su ja jau dažnai susiduriama ir Lietuvoje.

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

DIDŽIULĖ ŠVENTĖ KLAIPĖDOJE

Š.m. kovo mėn. aš turėjau galimybę dalyvauti Dvasinės pagalbos jaunimui centro (DPJC) 5 metų jubiliejaus šventėje. Tai didžiulė šventė DPJC darbuotojams, savanoriams, miestui bei šaliai pasiskelbti apie centro veiklą bei pasiekimus. Aš norėčiau aprašyti kai kuriuos trijų šventinių dienų įvykius.

Penktadienį, kovo 17 d., šventė prasidėjo spaudos konferencija, ji vyko suremontuotose patalpose Darželio g. 11. Konferencijai pirmininkavo kun. Edmundas Putrimas iš Kanados. Kiekviena programa buvo pristatyta savanorių arba darbuotojų, bet ypatingiausia buvo paauglių iš Paauglių klubo. Ši programa skirta paaugliams, linkusiems į teisėtą tvarkos pažeidimus. Jie lanko užsiėmimus šeštadieniais. Aš tuo patiu turėjau galimybę pakalbėti apie nuostabų savanorių skaičių — 250 jaunų žmonių, kurie Klaipėdos miesto bendruomenėje atlieka reikšmingą darbą. Kai aš kalbuosi apie tai su kitų organizacijų vadovais Lietuvoje, jie nesupranta, kaip centras gali pritraukti tiek savanorių? Aš jiems aiškinu, kad pirmiausia DPJC turi geras programas; antra, jie parengia kiekvieną savanorį, prieš dirbant; trečia, kiekvienas savanoris yra skatinamas atlikti reikšmingą darbą. Savanorių nuomonės yra gerbiamos ir darbuotojai elgiasi pavyzdinčiai, dirbdami su jaunimu. To jie tikisi ir iš savanorių.

Ricardas Liškauskas, centro direktorius, oficialioje kalboje pasveikino spaudos atstovus bei šventės svečius, klebonas Algis Baniulis pasveikino juos parapijos vardu.

Darželio g. patalpos liko atviros visą dieną, kad žmonės galėtų lankytis, kalbėtis su savanoriais ir apžiūrėti naujai suremontuotas patalpas. Patalpos yra gražios, puikiai apdailintais kambariais, pakankamai elektros lizdų, kad patenkintų ateities poreikius, įrengta apsaugos sistema, kad patalpos būtų apsaugotos. Įrengti du svečių kambariai, kad lektorai, kurie atvyksta į Klaipėdą, prastų apmokymus bei galėtų apsigyventi nakvynei.

Šventių antrą dieną buvo padėkota visiems savanoriams, kurie takininkavo centre. Beveik 300 jaunimo ir suaugusiųjų atvyko į renginį,

kuris įvyko Muzikos centre. Senų pažįstamų susitikimas, apsikabinimai ir šypsenos geriausiai apibūdina renginį. Roko grupės „Airija“ muzika, mums „subrendusiems“, gal truputį triukšminga, bet dainų žodžiai nebuvo išsukiantys. Visus nudžiugino savanorių paruoštas vaišių stalas, į bendrą ratą subūrė tradiciniai šokiai. Vakarėnės vedėjai buvo trys jauni žmonės, kurie kompetentingai pristatė programą. Stebinti šiuos žmones, man buvo lengva suprasti, kiek savanoriams svarbu dalyvauti DPJC programose. Jie išsiskyrė pasitikėjimu savimi, nuoširdumu bei betarpišku bendravimu.

Trečioji šventės diena buvo ryškiausia. Ji prasidėjo šv. Mišiomis šv. Juozapo Darbininko naujai statomoje bažnyčioje. Sulaukėme dviejų netikėtų prieš šv. Mišias. Pirmiausia vyskupas Antanas Vaičius pranešė susirgęs ir negalėsiantis eiti į mišias. Antanas, LR prezidento V. Adamkaus sargybiniai pasirodė ir pranešė, kad prezidentas su žmona dalyvaus šv. Mišiose. Jie atvyko vieną valandą anksčiau, negu buvo tikėtasi. Bet, greitos orientacijos dėka, planai buvo pakeisti ir visas vyko sklandžiai.

Papietavę LR prezidentas su žmona bei kiti garbingi svečiai, tarp jų buvęs Klaipėdos miesto meras, atvyko į bažnyčios salę, kur jie buvo sutikti DPJC savanorių himnu. Prezidentas savo kalboje įvertino centro pasiekimus. Po to vyko kiekvienos programos savanorių pristatymai. Kas man labiausiai įsiminė, tai pirmiausia 9 savanorių Dievo šlovinimo šokis pagal šiuolaikinę krikščionišką muziką, o antra, dviejų Paauglių klubo dalyvių „breakdancing“. Renginio vedėjai buvo du jauni žmonės, kurie pasižymėjo patikėjimu savimi ir puikiais organizaciniais sugebėjimais, ypač kai problemos kilo su garso aparatais.

Kai LR prezidentas buvo priverstas sugrįžti į Vilnių dalyvauti rinkimuose, atsivėkindamas dar kartą padėkojo centrui už atliktus darbus.

DPJC sunkiai dirba, atlieka savo misiją, tarnaudamas jaunimui Klaipėdoje, kuriam reikalinga pagalba. Sveikinu visus savo draugus.

Jack Irwin

KUNIGŲ SUSIRINKIMAS, SKIRTAS ŽINIASKLAIDOS KLAUSIMAMS

Kovo 15 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vyko eilinis kunigų nuolatinio ugdymo susirinkimas. Ši kartą buvo aptariamos žiniasklaidos problemos. I susitikimą pakviestas VU destrytojas dr. Paulius V. Subačius, bendradarbiaujantis įvairiose žiniasklaidos priemonėse, vedė konferenciją apie žiniasklaidos įtaką šiuolaikinei visuomenei. Savo pranešime P. Subačius aptarė, kuo skiriasi sąvokos „media“, „žiniasklaida“, „masinės informavimo priemonės“, „visuomenės komunikavimo priemonės“ — ir kodėl Bažnyčios dokumentuose vartojama būtent pastaroji. Jis sake, kad pasaulietinė žiniasklaida jau bent pusę amžiaus, užuot atspindėjusi pasaulį, kuria prieš vartotojo akis tam tikrą dirbtinį jo variantą, kuriam dvasininkai ir katalikų šviesuomenė turėtų aktyviau prieš-

priešinti krikščionišką pasaulio viziją.

Antroje susitikimo dalyje Kauno arkivyskupijos kunigams keleto katalikiškų spaudinių redaktoriai trumpai pristatė savo leidinius: katalikiškuosius žurnalus „Sąnadora“, „Žemės druska“ ir „Lux“, pristatė Jūratę Grabytę, religijos, kultūros ir visuomenės gyvenimo mėnraštį „Naujas židynys — Aidai“ — Saulius Drazdauskas, krikščioniškos minties, kultūros ir visuomenės laikraštį „XXI amžius“ — Edvardas Siugžda, katalikišką žurnalą šeimai „Artuma“ Vanda Ibińska. Leidinių redaktoriai taip pat pasidalijo savo darbo sunkumais ir prašė kunigų, kad šie kuo aktyviau ragintų tikintuosius skaityti bei pirkti ar prenuoti katalikiškąją spaudą.

BŽ, 2000 m., Nr. 6

Šv. Kazimiero seserys išleido naują knygutę „Jus mylinti Motina Marija“ apie motinos Marijos Kaupaitės gyvenimą ir darbus. Abi seserys, prisidėjusios prie šios knygos rašymo ir paruošimo spaudai, įteikė lietuviškas kopijas vienuolyno darbininkams. Iš kairės: Marie Dubickas, SSC, Genovaitė Juciene, Nijole Jasmanavičienė, Genovaitė Petreikienė, Juozas Sedys ir ses. Margaret Petcavage, SSC

LIETUVOS VYSKUPŲ IR KATALIKŲ ŽINIASKLAIDOS ATSTOVŲ SUSITIKIMAS

Lietuvos Vyskupų konferencijos (LVK) pirmininkas arkivyskupas Sigitas Tamkevičius vasario 19 dieną į susitikimą prie apskrities stalo Kauno arkivyskupijos kurijoje pakvietė Lietuvos vyskopus ir katalikų žiniasklaidos atstovus. Susitikimo metu buvo aptartos katalikų žiniasklaidos problemos bei perspektyvos, žengiant į XXI amžių. Susitikime dalyvavo beveik visi Lietuvos vyskupai bei katalikiškosios žiniasklaidos vadovai bei redaktoriai, kiti su katalikų žiniasklaida susiję pasauliečiai.

Pokalbį prie apskrities stalo pradėjo LVK Visuomenės informavimo priemonių komisijos pirmininkas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, remdamasis Popiežiškosios visuomenės komunikavimo priemonių tarybos pastoracine instrukcija *Aetatis novae* bei kiais Bažnyčios dokumentais, priminė, ko Bažnyčia tikisi iš katalikiškosios žiniasklaidos. Arkivyskupas pabrėžė, kad katalikiškoji žiniasklaida yra pašaukta ne tik perduoti žinias, bet ir apštalauti, skelbti Evangeliją, talkinti sielovadoje, tapti Bažnyčios ir visuomenės tarybos bendravimo „lauku“. Todėl katalikai žiniasklaidininkai niekuomet neturėtų užmiršti savo trejopos misijos: skelbti, švesti ir liudyti Jėzuso Kristaus Gerąją naujieną. Šioje šviesoje arkivyskupas A. J. Bačkis suformulavo tris pagrindinius dalykus, organizuojanti katalikų žiniasklaidai: 1. įteiti į visuo-

menės bendravimo priemonių pasaulį, ginti žmogaus orumą nuo dažnai dabar pasitaikančių žeminančių apraiškų ir rūpintis naująja evangelizacija; 2. ugdyti katalikiškoje žiniasklaidoje dirbtį tinkamus asmenis; 3. tinkamai bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiomis valstybėmis, politinėmis ir visuomeninėmis institucijomis.

Po to katalikiškųjų leidinių, radijo bei televizijos laidų redaktoriai ir vadovai trumpai pristatė savo leidinius ir programas, apibūdino svarbiausias problemas, su kuriomis jie susiduria savaime darbe, teikė konkretius pasiūlymus, kaip bendradarbiaujant tarpusavyje ir su Bažnyčios vadovybe būtų įmanoma jas įveikti. Vyskupai taip pat glaudžiai perteikė savo vyskupijų kunigų bei pasauliečių atsiliepimus apie katalikiškąją žiniasklaidą ir pageidavimus.

Susitikimo metu tiek vyskupai, tiek ir žiniasklaidos darbuotojai ne kartą reišė nuomonę, jog būtina pradėti rengti Lietuvos katalikiškosios žiniasklaidos pastoracinį planą, rekomenduojamą Popiežiškosios visuomenės komunikavimo priemonių tarybos. Pokalbio prie apskrities stalo pabaigė, visiems patvirtinus, jog tokie susitikimai yra labai sveikintini bei ateityje nuolat rengtini, sudaryta darbo grupė, organizuosianti kitus susitikimus.

JUBILIEJINĖ ŠVENTĖ VAIKAMS

Panevėžio katalikiškojo K. Ramanausko lopšelio-darželio iniciatyva balandžio 11-13 d. Panevėžio K. Paltaroko vidurinėje mokykloje vyko ikimokyklinio ugdymo įstaigų jubiliejinį vaidinimą ir Jubiliejus metams skirtų eilėraščių „Džiugaukit širdys...“ konkursą, kuriame dalyvavo septyniolika Panevėžio miesto lopšelių-darželių ir du darželiai mokykloms. Pirmąsias dvi dienas konkurso dalyviai dalyvavo Jubiliejui skirtus eilėraščių konkursą. Šio konkurso laureatais tapo D. Barauskas, E. Bačkova, E. Gudynaitė, E. Raštutis, E. Ratkevičiūtė ir Ž. Širka. Trečiąją konkurso dieną septyni lopšelių-darželių vaikai parodė spektaklius Biblijos tema. Vertinimo komisija už originalumą, nuoširdumą, temos atskleidimą apdovanojo K. Ramanausko, „Žilvicio“ ir „Gintarelis“ lopšelių-darželių vaikus. Laimėtojas vysk. J. Preikšas įteikė diplomus ir visiems padėkojo už šią šventę.

JAUNŲJŲ ATLIKĖJŲ JUBILIEJINIS KONCERTAS

Balandžio 8 d. Marijampolės municipaliniame teatre buvo surengtas Vilkaviškio vyskupijos jaunųjų atlikėjų jubiliejinis koncertas, kuriame dalyvavo apie 300 jaunųjų giesmininkų iš Aleksoto, Lazdijų ir Marijampolės dekanatų, skaitovai iš Alytaus, Šakių ir Vilkaviškio dekanatų. Koncerto dalyviai ir žiūrovus pasveikino Vilkaviškio vyskupijos katechetikos centro vadovė s. L. Rimkevičiūtė. Malonų įspūdį susirinkusiems paliko Kybartų K. Donelaičio vidurinės mokyklos vyresniųjų klasių moksleivių parengta lyrinė kompozicija „Jėskiau ir radau“ pagal C. Carretto to paties pavadinimo knygą, gražiai pasirodė Marijampolės moksleivių kūrybos centro choro studijos „Vyturėlis“, Morkų pradinės mokyklos darželio chorai, Kacerginės vidurinės mokyklos moksleivių duetas ir kiti dalyviai.

• **Tauragė.** Balandžio 1 d. Gavėnios susikauptimo diena surengta Tauragės rajono katechetams. Apmąstymais apie Dievo žodžio svarbą katecheto gyvenime dalijosi Žygaicių klebonas kun. R. Karpavičius. Drauge gilintasi į Šventojo Rašto ištraukas, apmąstomos rožinio paslaptys, Šv. Trejybės bažnyčioje švenčiamos šv. Mišios.

• **Birštonas.** Balandžio 7-9 d. Birštono „Versmės“ sanatorijoje vyko rekolekcijos su-tuoktiniais pagal „Sutuoktinių susitikimų“ programą. Jose dalyvavo 24 sutuoktinių poros ir kun. Aldonas Gudaitis, SJ. Daugiausia dalyvių buvo iš Kaišiadorių, kiti — iš Biržų, Plungės, Telsių, Vilniaus ir Kauno. Anot vienos iš rekolekcijų dalyvių, pirmą kartą atėjo suvokimas, kad kunigas yra tarsi šeimos gydytojas. Santuokoje gyvenantiems žmonėms tikrai reikalinga kunigų ir kitų pašvęstojo gyvenimo asmenų pagalba. Rekolekcijas finansavo Kaišiadorių vyskupijos ir Lietuvos šeimos centrai.

• **Klaipėda.** Balandžio 7-9 d. šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje vyko Gavėnios susikauptimo dienos, kurioms vadovavo Vilkaviškio dekanas kun. V. Gustaitis. Jo mintys apie žmogaus priklausomybę nuo kitų nuomonių, pasiūlymai pažvelgti atidžiau į savo širdies gelmes dvasios akimis paveikė daugelį parapijiečių. Katechetikos centre tikybės mokytojams metodinį užsiėmimą vedė Dvasinės pagalbos jaunimui centro savanoriai — programos „Už vaikus atsakingi visi“ dalyviai. Mokytojai aptarinėjo bendravimo įgūdžius, žmogaus ribų galimybes, mokėsi įsiklausyti ir išsiklausyti. Tą patį savaitgalį 30 žmonių grupė susirinko į Pilypo kursą, kurį kasmet surengti padeda Kauno evangelizacijos grupė „Naujoji sandora“.

• **Aleksandravos.** Balandžio 8 d. Aleksandravos kaime (Marijampolės r.) atidarytas Italijos verslininkų statomas įmonių kaimelis. Verslininkai pradėjo statyti įmonių kaimelį pakviesti mons. V. Kazlauskas, įsteigusio Avikilio Vaisko tėviškes namus. Įmonės statomos tam, kad Vaiko tėviškes namuose užaugę vaikai turėtų darbu vietą. Ši dieną buvo atidaryta ir pašventinta Italijos verslininko P. Megeveti parduotuvė „Nico“, kurioje dirbs 8 žmonės. Ateityje įmonės kaimelyje numatoma įdarbinti apie 500 žmonių. Atidarymo iškilnėse, į kurias susirinko daug žmonių, kalbėjo rajono meras, Italijos verslininkai, šventinimo apeigas atliko Vilkaviškio vyskupas J. Žemaitis, MIC.

SKELBIMAI

ELEKTROS
[VEDIMAI – PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sažiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

Window Washers Needed!
40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English.
L.A. McMahon Window Washing.
Tel. 800-820-6155.

Kalame visų rūšių „sidings“, „soffits“, įdedame
lietvamzdžius (gutters) ir dengiame stogus. **Skambinti Romui tel. 630-774-1025.**

Ieškau kambarioko nuo rugpjūčio 1 d. 2 miegamųjų bute Mount Prospect, IL. Yra oro kondicionierius, telefonas, stovėjimo vieta automobiliui. \$365 mėn. + „sec. dep.“
Tel. 847-357-9478.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
OFFICE (773) 886-0888
HOME (708) 425-7168
FAX (708) 886-4818

RIMAS LSTANKUS

• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

Responsible, compassionate people for caregiving positions needed. English, drivers license, cooking skills, pleasant personality required. Call 262-763-2615.

Reikalingas vairuotojas, turintis CDL. Darbas 300 mylių spinduliu aplink Čikagą. Tel. 708-952-9989 arba 708-906-9945.

Legali imigracija į Kanadą. Skambinti Rimai tel. 708-218-0161.

• **Anykščiai.** Balandžio 9 d. Anykščių koplyčioje buvo atidaryta mons. Alberto Talackos dailės kūrinių kolekcijos paroda. Pirmą kartą meno gerbėjai galėjo susipažinti su 47 įvairaus žanro dailės kūrinių. Gausiai susirinkusiems anykštėnams renginio iniciatorių A. Baranausko ir A. Žukausko-Vienolio memorialinio muziejaus direktorių A. Verbickas apžvelgė mons. A. Talackos gyvenimą. Šiltai apie monsinjorą kalbėjo Anykščių šv. Mato bažnyčios klebonas S. Krumpliauskas. Menotyrininkė, Lietuvos dailės muziejaus vyr. muziejininkė D. Tarandaitė supažindino su mons. A. Talackos iki pat mirties kauptą dailės kūrinių kolekcija, monsinjoro valia palikta Anykščių parapijai. Parodos atidarymą giedojo Anykščių koplyčios mergaičių choras bei bažnyčios choras „Salve cantus“.

• **Berčiūnai.** Balandžio 21-ąją, Didįjį penktadienį, berčiūniečiai, naujamiestiečiai ir panevėziečiai čia apmėtė Kryžiaus kelią. Procesijai vadovavo vysk. J. Preikšas, Naujamiesčio ir Berčiūnų klebonas A. Daukys, kun. P. Kavaliauskas. Giedojo šv. Petro ir Povilo bažnyčios choras, kun. B. Bulikas „Kryžiaus kelio“ mąstymus skaitė A. Jušys. Prieš kelerius metus, statant Berčiūnų ateitininkų stovyklą bažnyčioje, kun. R. Gudeliui kilo mintis Kryžiaus keliu sujungti naująją šventovę su pirmosios bažnyčios griuvėsiais. Du kartus per metus — Didįjį penktadienį ir birželio 14-osios — Gedulo ir vilties dienos vakarėse — čia renkamas apmąstyti Kryžiaus kelio stotis.

• **Marijampolė.** Balandžio 24 d. Marijampolės šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje pamėtinės šios bažnyčios atstatymo dešimtmėtis ir klebono J. Petukonio 50 metų jubiliejus. Iškilmingas šv. Mišias koncelebravo vyskupas J. Preikšas ir J. Žemaitis, MIC, būrys kunigų. Per pamokslą vysk. J. Žemaitis, MIC, priminė nemažą klebono J. Petukonio indėlį atstatant šią bažnyčią. Sykiu pastatyti parapijos namai, klebonija, šarvojimo salė. Klebonui J. Petukoniui įteiktas raštas su Jono Pauliaus II apaštališkuoju palaiminimu. Vysk. J. Preikšas pašventino bažnyčioje įrengtą krikščionių ir klausyklą.

• **Marijampolė.** Balandžio 25 d. Šiaulių vyskupijoje kurijoje susitiko parapijų atnaujinimo programos „Atgaivink“ dalyviai, baigę ketvirtąją programos „Atgaivink“ pakopą „Mintystė“. Susitikime dalyvavo vyskupas E. Bartulis, penkių vyskupijos parapijų atstovai, bendraminčiai iš Kretingos. Vyskupas pasveikino dalyvius ir padėkojo už uolų darbą. Susitikimui vadovavo ses. Ignė Marijosūtė, ses. Cecilija King ir ses. Sue Seltneright iš JAV. Numatyta rytingai tęsti užsiėmimus, padėti norintiems pradėti programą.

• **Kretinga.** Balandžio 29 d. Telsių vyskupas A. Vaičius Kretingoje pašventino Meilės misionierių seserų kongregacijos (Motinos Teresės) namus ir senelių prieglaudą.

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

I TALKĄ ARTŪRUI PAULASKUI

Netenka labai stebėtis, kai A. Paulauskas deda daug pastangų, kad nuteiktų Lietuvos gyventojus prieš stojimą į NATO, nes tam labai priešingi jo „globėjai“, bet pasirodo, kad talkininkų jis randa ir šiaurės Atlanto. Tokia išvada tenka pasidaryti, perskačius Broniaus Nainio straipsnį „Kita gaida apie NATO“ („Draugas“ 05.11.2000). Čia B. Nainys pučia į vieną dūdą su Paulausku, įrodinėdamas, kad Lietuva skiria per daug lėšų krašto gynybai, juk vis tiek priėmimą į NATO nulems ne valstybės karinis pasiruošimas, o politika (aukščiausi NATO pareigūnai sako priešingai).

Ir iš viso, pagal B. Nainį, Lietuvai patekti į NATO beveik nėra jokios galimybės, nes, grįžę iš JAV, Laima Andriukienė ir Vidmantas Žiemelis (tie patys kur Tėvynės sąjunga išprašė iš savo tarpo) tvirtina, jog jie girdėję, kad šiaandien JAV Kongresas nebalsuotų už Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos priėmimą į NATO. Žinoma, daug ką galima girdėti, jeigu tu nori. Toliau, B. Nainys, gausiai naudodamas ironiją, bando suniekinėti JAV ir Kanados Lietuvių bendruomenių pastangas padėti Lietuvai įeiti į NATO, vadindamas tai „žaidimu“.

Laiško rėmai neleidžia plačiau apžvelgti minėto gan ilgo straipsnio, bet galima ir trumpai apibūdinti: „Pilstymas iš tuščio į kiaurą“.

Kazys Barūnas
Ormona Beach, FL

„ET TU, BRUTE“...

„Draugo“ 2000-ųjų metų, balandžio 18 dienos leidinyje, užtikau dr. K. Bobelio kategorišką ir vikrią reakciją į D. Bindokienės balandžio 1 dienos vedamąjį. Man teko matyti ir stebėti dr. Bobelį beveik pusantur metų pareigybėje L. R. Seimo pirmininko sekretoriato (ir kitur) 1996-1998 metais. Nenuostabu skaityti tokio tipo defenzivą, savo asmens ir savo veiklos, kadangi kiekvienas garbingas asmuo taip elgtųsi.

Žinoma gerai, kaip dr. Bobelis pabrėžia, kad jis yra pirmininkavęs ALTui ir VLIKui. Tai svarbios pareigos, nors dr. Bobelio kadencija buvo sutaršta dr. Alseikos epizodu. Taip pat mums išsivijoje aišku, kodėl dr. Bobelis prisiglaudė prie LDDP, kokiomis aplinkybėmis buvo išrinktas į Seimą, nors tam legalumas abejotinas. Nerimom kol LDDP teisėtumą pripažino dr. Bobelio teisėtumą kandidatuoti į LR Seimą, kuriam jis buvo LDDP proteguojamas ir parinktas pirmininkauti užsienio reikalų komitetui.

Sielojamės ir dabar, nes dr. Bobelis gal per mažai bendradarbiauja su kairiosios krypties deputatais, kaip K. Prunskienė, pakrikštyta gražiu Šatrijos vardu dar tarybiniais laikais; kaip su V. Andriukaičiu, tuo šauniojo socdemų vadu, išvien dirbančiu su LDDP; su R. Karbauskiu, tuo iškiliuoju milijonieriumi ir Valstiečių partijos pirmūnu, kuris aršiai priešinas Lietuvos ES narys ir t.t. Visa tai rodo, kad dr. Bobelis yra garbingas žmogus.

Nesvarbu, kad jis išvertė savo kailį ideologiniams ir kairiąją orientaciją, o svarbu, kad jis save vis dar laiko esant dešiniųjų palydžiu. Svarbu, taip pat, kad jis sugeba išnaudoti visas aplinkybes savo asmeniškos ambicijos tikslams. Pasigėrėtina, kaip dr. Bobelis

mulkina tautiečius savo populizmo dėka; jam tikrai reikėtų įteikti ordiną už tokį žavingą išradingumą.

Tai kas, kad jo patriotizmas igavo rausvą atspalvį: tokia būtinybė yra neišvengiama, balsuojant kartu su kairiuoju bloku Seime.

Gabus ir talentingas tas dr. Bobelis. Kitaip jis nesugebėtų savęs išgarbinti. Tad ir D. Bindokienė yra verta pastabos, kad klysta, rašydama, jog dr. Bobelis dar nėra radęs sau nišos tėvynėje. Dr. Bobelis jaučiasi patogiai politinėje kairėje, o jos asmeniškos ambicijos greičiausiai bus tenkinamos valstiečių sąskaita. Taigi, ar dr. Bobelis elgiasi negarbingai? Jo biografiniai bruožai tai įrodo!

Nuoskauda, kurią dr. Bobelis padarė išeivijai, dar neužgijo. Deputatas Bobelis turi atsargiau ir gudriau elgtis su tėvynainiais, nes jis gali ir ten būti demaskuotas. Jis jau dabar skundžiasi esąs išeivijos pasmerkimas. Turbūt ne be reikalo.

Algimantas Eimantas
Toronto, Canada

SAUSO NIEKAS
NEKLAUSO

Ligija Tautkuvienė yra veikli visuomenininkė, bet kartais savo veiklumą nukreipia neten, kur reikia. Daugeliui teko skaityti jos (L.T.) rašinį „Draugo“ 101 numeryje — „Seimos klubas baigė egzistenciją“. Savo rašinyje ji paberia kaltinimus Jaunimo centrui ir fondams. Cituoju: „Jūs visi tik žiurite, kaip be pinigų ką nors gauti, mūsų fondai įkurti ne jums, atvykėliams, bet mums ir mūsų vaikaitiams“. Šis sakinytis ir kiti yra grynai šmeižtai, juodina ankščiau ir naujai atvaizdavusius geros valios lietuvius.

Ligijos Tautkuvienės sūnus taip pat pasinaudojo Lietuvių fondo suteikta stipendija. Ji toliau rašo: „Kaip mes tą gyvenimą gyvename — degame, rusename, rezgame intrigas, pavydime ar apkalbinėjame ir t.t.“.

Lietuvių, fondų ir įstaigų išlaikymui reikia kad įsijungtų visi lietuviai, nepaisant, kada jie atvyko. Įdomu, jeigu Ligija Tautkuvienė nueitų į krautuvę be pinigų, ar būtų duodamas norimas daiktas veltui? Jaunimo centras ir kiti lietuvių išlaikomi namai negauna jokios valdiškos paramos, išsilaiko tik iš aukų, renginių, kurie kas metai mažėja. Už salų išvalymą, šildymą ar šaldymą ir apšvietimą reikia patiems apsimokėti. Negaunant jokių pajamų, turės užsidaryti. Kur tada rinksis lietuviai ir jų jaunimas? Svetimiesiems reikės mokėti daug daugiau.

Visas rašinys kvepia neapykantą visiems, kurie nesistengia patenkinti Ligijos Tautkuvienės norų, o daugiausia neapykantą skiria Jaunimo centrui ir jo administracijai. Cituoju: „...negali stovėti su ištista kepure ir prašyti iš žmonių pinigėlių... kai kažkas iš aukšto sakys, neleisim, pagalvosim, pasitarsim“. Taip, pasitarimo reikia ir tas taikoma ne vien Ligijai Tautkuvienėi.

Visgi Ligijai Tautkuvienėi reikia pagirti, kad sugebėjo suburti šeimą ir buvo užsibrėžusi padaryti ką nors gera naujai atvykusiems. Gaila, kad ji nesuprato paprasčiausios ekonomikos: ne žodžiai apmoka skolas, bet tik pinigai.

Jaunimo centras laukia visų lietuvių, nesvarbu, kada jie atvyko, durys yra atdaros visiems, bet taip pat laukiamie

supratimo, kad niekas nieko veltui neduoda. Centro išlaidų išlaidos didėja, o rėmėjų skaičius mažėja.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

PRAEITIS YRA ISTORIJA

„Draugas“ nr. 72, 2000 metais, spausdino trumpą mano rašinėlį „Kodėl K. Grinius buvo pašalintas iš prezidento pareigų“. Floridoje gyvenančiam Jonui Daugelai nepatiko tas rašinėlis, todėl mane niekinanti atsakymą spausdino „Draugo“ nr. 89. Bandė prisikabinti prie trijų žodžių sakinių. Ištraukęs iš aiškinančių sakinių, nutarė pacituoti, bet prieš tai vieną žodį išmetė ir jo vieton įrašė savaip. Fantazijos įkarštyje, baigia tokiais žodžiais: „nei vienam neteko verkšlenti dėl numuštos uniforminės kepurės“. Manau, taip įžeidinėti buvusius Lietuvos kariuomenės karininkus neleistina.

Prisiminkime, kas anais laikais vyko Lietuvoje. Cituoju iš Stasio Raštiko, buvusio Lietuvos kariuomenės vado, knygos „Kovose dėl Lietuvos“, I dalies skyrelio gruodžio 17-jį, psl. 201-203: „1926 m. rinkimai į Lietuvos Seimą buvo labai karšti. Politinių partijų priešrinkiminė agitacija dažnai iškrypavo iš padomro ribų ir virsdavo melu, plūdumais ir šmeižimu... Tuo tarpu naujoji Lietuvos vyriausybė visai paleido valdžios vadeles iš savo rankų ir komunistų gaivalas, susidedas daugiausia iš žydų, pradėjo laisvai siausti visame krašte. Prasidėjo viešos triukšmingos su išsišokimais ir įvairiais incidentais komunistų demonstracijos ne tik Kaune, bet ir provincijoje. Lietuviai buvo įžeidžiami gatvėse, traukiniuose, autobusuose ir kitur. Kaune įžūlus jauni komunistuojantieji žydai nenorėdavo užleisti vietos uniformuotiems karininkams šaligatviuose.“

Valdžia ir policija nereagavo prieš komunistų išsišokimus. (202). O tuo tarpu, kada prieš komunistus ir valdžios neveiklumą protestavo Kauno universiteto studentai, susirinkę Karo Muziejaus sodelyje, valdžios buvo atsiųsta į ten pėsčios ir raitoji policija, kuri žiauriai, nesigailėdama guminių lazdu, išvaikė demonstra-

ciją ir dalį studentų suėmė. Šį incidentą pats mačiau savo akimis. ... Lietuviai buvo labai nepatenkinti ir švietimo ministeriu prof. Čepinskiu, kuriam leidus, žinoma, su visos vyriausybės pritarimu, nuostabiai greitai, kaip grybai po lietaus, Lietuvoje pradėjo dygti vis naujos ir naujos lenkų mokyklos.

Aišku, opozicija pasinaudojo visais tais faktais ir pradėjo ypatingai griežtai pulti vyriausybę.

Lietuvių nuotaikos ir krašte, ypač provincijoje ir kariuomenėje, buvo labai prislegtos. Visi buvo labai susirūpinę ir klausė, kas bus, kas bus. Visi kaltino vidaus reikalų ministrą Poželą. Buvo labai paplitęs gandas, kad jis esąs komunistas ir todėl leidžia tokia netvarką krašte. Daugiausia valdininkų buvo atleista iš tarnybos taip pat vidaus reikalų ministerijoje, ypač provincijoje. Tikrai jokių būdu negalima buvo suprasti naujosios vyriausybės politikos krašte. Naujam Respublikos prezidentui dr. K. Griniui, naujam ministeriui pirmininkui M. Slezevičiui ir kai kuriems kitiems ministeriams asmeniški priekaištai nebuvo. Buvo tik bendras labai didelis nepasitenkinimas visa vyriausybe dėl neveiklumo, net patikavimo lenkų ir žydų mažumoms, dėl netvarkos krašte ir ypač dėl laisvės komunistams. Tai gali patvirtinti kiekvienas, kuris tuo metu gyveno Lietuvoje ir matė visą tą netvarką ir chaosą. Vyresnieji karininkai, ne vieną kartą kreipėsi į krašto apsaugos ministerį ir į Vyriausiojo štabo viršininką, prašydami paveikti vyriausybę, kad būtų grąžinta tvarka ir ramumas. Bet tai nepadarė.

1926 m. gruodžio 17 d. prezidentavęs K. Grinius buvo pašalintas be šūvio, nauju Lietuvos Respublikos prezidentu pakviestas Antanas Smetona.

Algirdas Gustaitis
Los Angeles, CA

KAS SVARBIAU: DARBAS AR KILMĖ?

Nesuprantu, kodėl „Draugo“ 2000.05.26 „Nuomonių“ skyriuje L. Ragui taip užkliuvo dr. K. Ambrozaičio straipsnis „Trys nepriklausomybės“ („Draugas“ 04.12) L. Ragas rašo: „K. Ambrozaitis teigia,

DRAUGAS, 2000 m. birželio 13 d., antradienis

5

Ne Paryžius, o Vilniaus senamiestis — vietiniai dailininkai eksponuoja savo kūrį. Nuotr. B. Narušio

kad Lietuva pasiskelbė nepriklausoma 1941 m. birželio 23 d. ir Laikinoji Lietuvos vyriausybė (LLV), remiama sukilėlių bei visos tautos, išlaikė tą nepriklausomybę 6 savaites. Po šio įvado L. Ragas aiškina, kad iš kitų šaltinių (o tie šaltiniai — tai žmonės, gyvenę provincijoje, toliau nuo Kauno) jam tenka išgirsti, kad Lietuvos LLV veiklos provincijoje, kaip ir nebuvo, ji jų nepasiekusi. Man atrodo, kad L. Ragas turėtų tikėti dr. K. Ambrozaičiu, kuris buvo sukilimo dalyvis ir teikė pirmąją pagalbą sužeistiesiems sukilėliams. Visi puikiai žinome, kad nepriklausomoje Lietuvoje niekas tautinių mažumų neskriaudė ir visi piliečiai buvo vienodai traktuojami, o dėl nacių okupacijos metu vykusių žudynių kalti naciai. Kodėl užmirštama, kad ne vien tik per sovietų, bet ir per nacių okupaciją nukentėjo daug lietuvių? To nežinantiems reikėtų pasiskaityti Balio Sruogos knygą „Dievų miškas“, tada nereikėtų pasikliauti „žmonių iš provincijos“ pasakojimais.

L. Ragas nesutinka ir su dr. K. Ambrozaičio straipsnio pasakytiniu sakiniu: „Nutačiau, mi ir liksime tik trąša svetimam kraštui“. Lietuviškos kilmės futbolininkas Dick Butkus, kuris, kaip pats L. Ragas sako, nedirbo Lietuvos labui, bet visa jo geroji savybė ir nuopelnas — „lietuviška kilmė“... Deja, jis yra tik trąša, o amerikiečiams visiškai nesvarbu, iš kur jis kilęs. Geriau

zavėkimės tikrai nelietuvių kilmės Shriner's ligoninės gydytojais, kaip dr. John Lubicki ir jo vadovaujama chirurgų grupė, kurie savo atostogas praleidžia operuodami vaikus Vilniuje, neimdami už tai jokio atlyginimo.

Irena Labutienė
Chicago, IL

* Socialinės apsaugos ir darbo ministerija priminė, kad pagal Valstybinių pensijų įstatymą asmeniui, turinčiam teisę gauti kelias valstybines pensijas, jo pasirinkimu mokama tik viena iš jų, išskyrus valstybinę našlių ir našlaičių pensiją.

(Elta)

A. † A.

AMELIA ANN PAVILONIS

Mirė 2000 m. birželio 9 d., penktadienį, Beaver, PA, sulaukusi 86 metų. Gyveno Villa St. Joseph, Baden, PA, prieš tai Beaver, PA, Whittier, CA, Fox Lake ir Wheaton, IL.

Velionė buvo gimusi 1913 m. Čikagoje, IL. A. a. Amelia Ann buvo dukteris a. a. Peter ir Mary Rakitska Raymond, žmona a. a. Herman ir sesuo trijų mirusių brolių.

Nuliūdę liko: sūnus Anthony su žmona Vicki bei anūkai Liane Amelia ir Charles Anthony, gyvenantys Beaver, PA.

Nuliūdę artimieji.

A. † A.

APOLINARUI SKOPUI

iškeliavus į Amžinybę, nuoširdžiai užjaučiame jo seserį ALDONĄ GRINIENĘ, jos šeimą ir kitus artimuosius.

Kazys ir Elena Majauskai

PADĖKA

A. † A.

JULIUS GELAŽIUS

Mirė 2000 m. gegužės 11 d. Palaidotas gegužės 13 d. Lietuvių tautinėse kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame kun. A. Paliokui ir prel. I. Urbonui už atsilankymą bei maldas laidojimo namuose ir šv. gedulingas Mišias Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos koplyčioje, prel. I. Urbonui už laidotuvių apeigas.

Nuoširdžiai dėkojame sol. A. Markaičiui už giedojimą šv. Mišių metu, taip pat vargonininkui F. Stroliai. Ačiū visiems karsto nešėjams.

Dėkojame visiems draugams ir pažįstamiems už atsilankymą laidotuvių namuose, užuojautos pareiškimą žodžiu ir raštu, už aukas ir už užpirtas šv. Mišias, už Velionio palydėjimą į Amžino Poilsio vietą.

Ačiū Palos laidotuvių namų direktoriui už gerą ir nuoširdų patarnavimą.

Liūdinti šeima.

A. † A.

VLADUI UŽUBALIUI

Amžinybėn iškeliavus, gilią užuojautą reiškiamo žmonai NIJOLEI, dukrai DOVILEI su vyru ARVYDU, visiems giminėms ir artimiesiems.

Maria ir Antanas Rudžiai

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient

than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare.

Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

SAS
Scandinavian Airlines

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Jonas ir Kazė Ratnikai, gyvenantys Sunny Hills, FL, Draugo fondo milijono užbaigimui atsiuntė 10,000 dolerių, ir tapo DF aukščiausio laipsnio garbės nariais. Jie jau anksčiau yra paaukoję 400 dolerių Draugo fondui. Sveikiname naujus garbės narius ir nuoširdžiai dekojame už stambią paramą priartinant Draugo fondo piramidės užbaigimą.

„Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis“ — neeilinio talento muzikas, — rašo „Musical Journal“ Londone. Jis ir pianistė Guoda Gedvilaitė birželio 18 d. 1 val. p.p. koncertuos Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje. Koncertas rengiamas Tevo dienos proga. Po pamaldų Pal. Jurgio Matulio misijoje susirinkime į centro didžiąją salę, pasivaikinsime kava, pyragėliais ir kitais užkandėliais. Pirmą valandą — koncertas. Bilietus galima įsigyti kiekvieną dieną Pasaulio lietuvių centre. Kviečiame nepraleisti progos ir gausiai dalyvauti šioje muzikos šventėje.

„Grandis“, tautinis jaunimo šokių ansamblis, ruošiasi būsimajai šokių šventei, vykšančiai Toronte. Prieššventinis „Grandis“ koncertas „Mano protėvių žemė“ vyks birželio 17 d., šeštadienį, 6:30 val. Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje.

Dantų gydytojų sąjungos narės ir jų šeimos melsis šv. Mišiose už mirusias kolegas birželio 15 d., ketvirtadienį, 9 val. r. tėvų jėgų koplyčioje (2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636). Po pamaldų pusryčiausime „Seklyčioje“ (2711 W. 71st Str.), o po to dalyvausime svarbiame metiniame susirinkime, kuriame bus aptarta metinė veikla, išdėstyti pranešimai ir šalpos paskirstymas Lietuvoje sergančioms ir įvairių nesėkmių prislegtomis kolegoms. Valdyba kviečia visas kolegas dalyvauti.

Tragiškojo birželio minėjimas Beverly Shores, IN, vyks birželio 18 d., sekmadienį, 1 val. p.p. Šv. Onos bažnyčioje. Čia taip pat šv. Mišias aukos kun. Rimas Gudelis.

Tūkstantmečio Madona birželio mėnesį aplankys šias parapijas: birželio 14-21 d. Our Lady Mother of the Church (8747 W. Lawrence, Chicago), birželio 22-26 d. Soldier Field (425 E. McFetridge Dr., Chicago), birželio 27-liepos 4 d. St. Louise (1444 Harrison, La Grange Park).

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos posėdis šaukiamas birželio 14 d., trečiadienį, 10 val. r. ALTO patalpose Balzeko muziejuje (6500 S. Pulaski Rd.).

„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės sueiga šeštadienį, birželio 17 d., 1 val. p.p. vyks Lemonte, PLC posėdžių kambaryje. Sueigoje rašytoja v.s. Nijolė Jankutė Užubalienė skaitys įdomią paskaitą. Sietuvietės ir viešnios — vyr. skautės ir skautininkės kviečiamos atsilankyti.

Dail. Vlodo Vijeikio kūrybos darbų, jo knygų, leidinių ir veiklos vaizdų paroda, surengta jo 80 amžiaus sukakties proga, susilaukė didelio visuomenės dėmesio. Neturėję progos parodos atidaryme dalyvauti čikagiečiai, o taip pat Čikagoje iš kitų valstijų ir miestų besilankantieji dailininko draugai ir gerbėjai dar turi galimybę šią parodą aplankyti. Paroda vyksta Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje. Paroda galima apžiūrėti kasdien nuo 11 val. ryto. Nepreleiskite progos šią vertingą parodą aplankyti ir pagerbti lietuvių visuomenei daug nusipelnusį menininką, rašytoją ir visuomenininką. Ypač šią parodą turėtų domėtis visi Lietuvių Skautų sąjungos nariai. Dail. Vladas Vijeikis yra ilgametis LSS narys už nuopelnus apdovanotas Geležinio Vilko ordinu.

Vėliausias žinias apie Lietuvos Krikščionių demokratų partiją išgirsite susirinkime, kurį tėvų marjonų vienuolynė šaukia Lietuvos krikščionių demokratų partijos rėmėjai. Susirinkimas vyks birželio 20 d., antradienį, 7 val. r. Dalyvauti kviečiami ne tik rėmėjai, bet ir visuomenė.

Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“ birželio 14 d., trečiadienį, 2 val. p.p. bus tragiškojo birželio minėjimas. Kalbės pedagogas Juozas Masilionis. Bus rodoma filmajuostė „Sugrįžimas“ — tremtinių palaikų pervežimas iš amžino įšalo žemės į Kėdainius ir Vilnių. Kviečiame visus gausiai dalyvauti ir bendrai paminėti išvežtųjų atminimą. Po minėjimo bus ir bendri pietūs.

VĖL „ŽALIŲ KORTELIŲ“ LOTERIJA!

„Žalių kortelių“ loterija — DV 2002 — prašymų ir formų siuntimas šiais metais vyks nuo spalio 2 d. iki lapkričio 1 d. Reikalavimai dalyvauti loterijoje yra pakeisti. Informaciją apie tai, kokios asmeninės žinios turės būti loterijos prašymuose formose, kas galės loterijoje dalyvauti, kokie bus reikalavimai, — visa tai U.S. Department of State praneš rugpjūčio mėnesio pradžioje. Vienas iš svarbiausių pakeitimų yra siuntimo adresų pakeitimas. Kai rugpjūčio pradžioje gausime informaciją apie naujus dalyvavimo loterijoje reikalavimus, pranešime spaudoje, o naujas pateiktas formas galėsime gauti JAV LB Socialinių reikalų raštineje — „Seklyčioje“.

U.S. State Department of State taip pat praneša, kad asmenys, kurie išlošė „žalią kortelę“ 2000 metams, turi kaip galima greičiau susitvarkyti visus dokumentus, nes laimėjimų kvota šiems metams yra sumažinta 5,000. t.y. nuo 55,000 iki 50,000 laimėtojų. Visi 2000 metų „žalių kortelių“ laimėtojai turi susitvarkyti dokumentus iki fiskalinių metų pabaigos, t.y. 2000 m. rugsėjo 30 d.

Birutė Jasaitienė

KVIEČIA Į PASITARIMUS NATO KLAUSIMU

ALTas drauge su kitomis pabaltiečių organizacijomis bei kitomis tautinėmis grupėmis jungiasi į bendrą akciją dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos įsijungimo į NATO. Tuo reikalu buvo surengti svarbūs pasitarimai ALTO patalpose šį šeštadienį su latvių ir estų atstovais. Pasitarimui pirmininkavo adv. Saulius Kuprys. Apie tai bus pranešta plačiau. Tuo tarpu panašūs pasitarimai yra organizuojami šiuose miestuose: Cleveland, Ohio, birželio 18 d., Detroit, Michigan, birželio 19 d., Kalamazoo, Michigan, birželio 20 d., Grand Rapids, Michigan, birželio 21 d., Indianapolis, Indiana, birželio 22 d., Cincinnati, Ohio, birželio 23 d.

Norintys įsijungti į šią akciją, gali kreiptis į ALTO būstinę Čikagoje tel. 773-735-6677; fax: 773-735-3946; e-mail: AltCenter@aol.com. ALTO būstinė veikia antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 10 v.r. iki 2 val. p.p.

Skelbimai

• **Baltijos kraštų meno paroda ir vidurvasario pobūvis**, vadinamas „Baltic Art Exhibition and Summer Solstice Reception“ vyks penktadienį, birželio 23 d. Čikagos Simfonijos centre, 220 South Michigan Ave, 6 val. vakaro. Sukviessime kitataučius draugus ir patys gausiai susirinkime pasigerėti ir pasididžiuoti Lietuvos, Latvijos ir Estijos žavingu šiuolaikiniu menu ir idomiomis vidurvasario papročiais. Bilietų kaina: \$30 iš anksto, \$40 tą vakarą. Rezervacijos: 630-986-8613. www

Siuntiniai, pinigai Lietuva ir TRANSPAK Specialiai nuolat PINIGŲ persiuntimui (Istaiga „Draugo“ pastate) Tel. 1 773 838 1050

Pianistė Guoda Gedvilaitė

IŠSISKIRANTI ASMENYBĖ

1975 m. gražuosiuose Druskinuose gimusi pianistė Guoda Gedvilaitė savo muzikinį kelią pradėjo M. K. Čiurlionio menų gimnazijoje Vilniuje. Ją pabaigusi, ji mokėsi Muzikos Akademijoje ir pradėjo koncertuoti su įžymiais orkestrais — Lietuvos nacionaliniu simfoniniu, suomių ir olandijos simfoniniais orkestrais, o taip pat ir su Lietuvos komeriniu orkestru, diriguojamu Sauliaus Sondeckio. Didelio pasisekimo Guoda susilaukė Čiurlionio tarptautiniame pianistų konkurse 1995 metais Vilniuje, kur laimėjo pirmąją vietą. Jau prieš tai pianistė buvo laimėjusi daug prizinių vietų vietiniuose ir tarptautiniuose pianistų konkursuose — B. Dvariono konkurse Vilniuje, pianistų konkursuose Čekoslovakijoje, Nyderlanduose, o taip pat Cincinnati ir Oberlin pianistų konkursuose JAV.

1994-aisiais Palangos muzikos festivalyje susipažinusi su prof. Lev Natochenny, Guoda kitais metais išvyko pas jį mokytis į Hochschule für Musik, įsikūrusioje Frankfurte prie Maino, kur ir dabar studijuoja. 1996-1998 m. lietuvių tėtė buvo tarp 10 geriausių pasaulio jaunųjų pianistų, kurie dalyvavo prestižiniame tarptautiniame muzikos festivalyje Italijoje. 1997-ieji Guodai buvo ypač sėkmingi — ji su didžiausiu pasisekimu laimėjo pirmąją prizą tarptautiniame Nikolai Rubinstein fortepijono konkurse Paryžiuje ir pirmąją prizą bei publikos apdovanojimą tarptautiniame Chopin konkurse Hanoveryje. Nuo to laiko Guoda buvo kviečiama į koncertus Europoje, o taip pat dalyvauja žinomuose muzikos festivaliuose, tokiuose kaip „Musiksommer Gstaad“ Šveicarijoje, „Festival International Piano et Musique de Chambre Gull-Durand“ Prancūzijoje bei koncertinėse kelionėse po Lietuvą. 1999 m. vasarą pianistė koncertavo Gidon Kremer vadovaujamame Lockenhaus vasaros festivalyje; čia ji muzikavo kartu su žymiuoju violončelininku David Geringas. Dabar Guoda yra gavusi jau ketvirtąjį pakvietimą dalyvauti Merano festivalyje Italijoje. Štai ką apie ją rašė „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ laikraštis: „Išsiskiranti asmenybė! 21 metų lietuvių pianistė Guoda Gedvilaitė skambino Rachmaninov trečiąjį koncertą fortepijoniui su tikra aistra ir temperamentu, jaudinantys visais atžvilgiais“.

Prieš dvejus metus pianistė įrašė savo pirmąją kompaktinę plokštelę, kurioje ji atliko Johanes Brahms krūnins, o taip pat pradėjo koncertuoti su įžymiuoju smuikininku Vilhelmu Čepinskiu. Kiekvienais metais jie ruošia didelę koncertinę kelionę aplink Lietuvą, kartu taip pat yra groję Vokietijoje ir JAV.

Šį sekmadienį, birželio 18 d., 1 val. p.p. turėsime progos jaunuosius atlikėjus išgirsti ir Lemonte, Pasaulio lietuvių centre.

IDOMI DR. P. KISIELIAUS PASKAITA

Vyresniųjų lietuvių trečiadienio popietį renginių vadovė E. Sirutienė pristatė mums šio trečiadienio (gegužės 24 d.) paskaitininką dr. Petrą Kisielį.

Pakviestas neatsisakė ir į „Seklyčią“ atvykti — pakalbėti įdomia tema apie eutanaziją ir Bažnyčią.

Pradedamas paskaita, daktaras pasakė, kad gydytojų rūpestis yra nepakenkti žmogui. Jau „medicinos tėvas“ Hipokratas (gimęs 460 m. prieš Kristų) sakė: „Aš niekuomet niekam nepakenksiu“. Nei viena profesija neturi tiek progų paliesti žmogaus gyvybę kaip medicina. Gydytojas atsako už paciento sveikatą, taip pat ir už fizinės bei moralinės žmogaus gyvybės išlaikymą.

Per kelis paskutinius šio šimtmečio dešimtmečius pasitremė eutanazijos klausimas. Tai — graikiškas žodis, reiškias gerą arba lengvą mirtį. Tuo žodžiu išreiškiamas veiksmas, kai nepagydomam, didelio skausmo kankinamam ligoniui atimama gyvybė. Tai dar vadinama „mercy killing“ — žudymas iš pasigailėjimo. Eutanazijai priklauso ir nusižudymas gydytojų padedant, kuris ne retai praktikuojamas. (Tik prisiminkim dr. Jack Kevorkian, kuris net „Dr. Death“ arba „daktaro mirtimi“ buvo pramintas, ir už savo „patarnavimus“ dabar sėdi kalėjime).

Eutanazijos pradžia siekia prieškrikščionišką erą Graikijoje ir Romos imperijoje. Daugelis graikų ir romėnų žudėdavosi dėl nepakeliamų skausmų ligos agonijoje. Gydytojai tuomet patys pasiūlydavo ligoniui nuodų. Atėnuose tam tikri valdininkai savo žinioje laikė ir teikė nuodus tiems piliečiams, kurie norėjo žudyti dėl sunkių gyvenimo sąlygų. Ne visi ano meto filosofai pritarė nusizudymo idėjai. Pitagoras, turėjęs didelę įtaką medicinai taip pat ir jo mokiniai, tikėjo, kad dievai vertina kiekvieną žmogą išsiąsią, o eutanazija neturi pagarbos žmogaus gyvybei. Filosofas Platonas taip pat buvo priešingas savizudijai, bet nesmerkė eutanazijos skausmo kankinamoms arba labai ligos nukankintiems ir sunykusiems asmenims. Jis net gyrė Sokratą, kai šis, pasmerkėtas mirti, apsisprendė priimti mirtį laisva valia, nors draugai buvo suradę proga jam bėgti. Aristotelis buvo irgi prieš eutanaziją. Garsusis Graikijos gydytojas Hipokratas buvo labai aiškus eutanazijos priešas. Jo priešais yra ir dabar etikos standartas medicinoje „Primo non nocere“ (lotyniškai sakant). Pagal Hipokratą gydytojas žmogų gydo, o ne žudo.

Pažvelgdami į mūsų religijos Senąjį Įstatymą, matome, kad gyvybė laikoma kaip didžiausias gėris, o mirtis — kaip didžiausias blogis. Žmogaus gyvybę yra Dievo dovana, Dievas yra jos savininkas, žmogus yra savo gyvybei tik užvaizdas. Nekalto kraujo praliejimas yra absoliučiai uždraustas. Žydų įstatymas eutanaziją ir savizudiją lygina su žmogžudyste. Čia reikia paminėti ir 5-ąjį Dievo įsakymą „Nežudyk!“

Eutanazija klasifikuojama į savanorišką (voluntary) ir nesavanorišką (involuntary) arba priverstinę. Jei pacientas savanoriškai nusizudo, tai šis forma priklauso savizudijai. Jei žudymą surengia kitas asmuo ir be paciento sutikimo, tai — žmogžudystė, jei mirtį vykdo kitas asmuo, bet su paciento sutikimu, tai — savizudija ir nužudymas kartu. Šie veiksmai yra nelegalūs kiekvienoje JAV valstijoje. Eu-

tanazija dar yra skirstoma į aktyvią arba pasyvią ir į pozityvią arba negatyvią. Šis skirtumas yra dėl moralinio palyginimo: aktyvi reikš savizudiją arba nužudymą. Pasyvi (negatyvi) eutanazija, kai atsiakoma ypatingų priemonių arba kai sustabdomos tos priemonės ar vaistai nepagydomam (paskutinėje mirties stadijoje) pacientui. Ši pasyvi eutanazija yra legali, morali ir etiška, atseit, neturinti konflikto su Bažnyčia. Tai yra standartinė procedūra ligoninėse — paskutiniame šio amžiaus dešimtmetyje. 19-ame amžiuje prasidėjo karštos diskusijos dėl „mercy killing“, kai buvo izoliuotas morfinas ir tapo plačiai vartojamas kaip analgetikas — nuskausmintojas. Tuo metu J. Warren padarė pirmą operaciją naudojant eterio anesteziją ir ėmė siūlyti eterį mirties agonijai sušvelninti. 1866 m. „The British Medical Journal“ išsamiai aprašė eterio, chloroformo ir morfiną vartojimą mirštantį skausmams sumažinti. O Samuel Williams, net ne gydytojas, pradėjo siūlyti tuos vaistus vartoti ne tik mirštančio skausmui sumažinti, bet ir paciento gyvybei nutraukti. Ši jo nuomonė susilaukė plataus pritarimo įvairiose visuomenės sluoksnuose, tačiau dauguma gydytojų laikėsi nusistatymo, kad tie vaistai gali būti naudojami tik skausmo sumažinimui, bet ne mirties pagreitinimui.

1938 m. buvo įkurta organizacija „Eutanasia Society of America“. 1967 m. ši organizacija suformulavo „Living will“ (gyvyje testamentą), kuris palieka mirties nuosprendį paciento gydytojo nuosprendžiui. 1980 m. pacientams buvo pripažinta teisė atsisakyti gyvybės prailginančių priemonių „Living will“ įstatyme. Jei paciento sveikatos būklė tų sprendimų daro neįmanomą, tą už jį turi atlikti kitas asmuo. 1980 m. Los Angeles mieste įkurta dar viena organizacija „Hemlock“. „Hemlock“ yra nuodingos žolės vardas. Organizacijos įkūrėjai — S. Kalifornijos u-to religijos profesorius Gerald A. Larne ir buvęs britų žurnalistas Derek Humphrey. Jų tikslas — legalizuoti eutanaziją (savo noru) žmonėms, kurie yra paskutinėje nepagydomos ligos stadijoje, taip pat ir sergantiems sunkiomis, nepagydomomis ligomis. Jų parūšto vadovo (kuriam nori sudaryti palankią visuomenės nuomonę šioms tikslams) šūkis yra „Let me die before I wake“ — „Leisk man numirti prieš atsibundant“. Eutanazijos tikslas yra įrodyti visuomenei, kad yra problema, kurią turėtų sutvarkyti teisėtarka. Gal ir galima įžūrėti šiek tiek tiesos ir rūpestio, nes medicinos mokslas ir technologija prailgino žmogaus gyvenimą (šiam krašte) nuo 47.3 (1900 metais) iki 70.8 metų (1970 metais). Dabar žmonės (senesnio amžiaus sulaukę) serga degeneracinėmis ligomis. Gydytojai uoliai juos gydo, sunkiai sergančius siunčia į ligoninę, o po to — į slaugymo namus. Sunkiai sergantis ir nepagydomas pacientas gali pasinaudoti Hospice globa, ypač, jei yra skausmų kankinamas. Yra legalu nenaudoti ypatingų gydymo procesų arba juos nutraukti. Paciento visišką negydymą būtų eutanazija (Homicide by Omission).

Į žmogaus gyvybę kėsinosi ir Amerikos valdžia. Robert Derton, Health Care Financing Administration viršininkas, kuriam priklauso „Medicare“ ir „Medicaid“, siūsdamas memorandumą sveikatos sekretoriui, pranešė (tai įvyko 1977

metais), kad 1/5 „Medicare“ išlaidų sudaro rūpinimasis asmenimis, gyvenančiais paskutinius jų amžiaus metus. Jis siūlo „Living will“ projektą visam kraštui ir šis projektas galėtų sutaupyti 1 mlrd. dolerių 1978 m. Šis projektas reikalauja, kad „Living will“ būtų privalomas visiems „Medicare“ pacientams. Jis taip pat remė abortus (moterims, gundančioms Welfare — valdžios pašalpą), sakydams, kad kiekvienas arbotas sutaupytų mokesčių mokėtojams 1,200 dol. Dabar kyla mintis — „Duty to die“ „Pareiga mirti“. Šiai mirtčiai „dėl kitų žmonių ekonominės gerovės“ labai pritarė Colorado gubernatorius. Jis sakė: „mes turime pareigą mirti (duty to die), kaip rudens medžių lapai, formuojantys dirvą kitiems augalams augti. Mes turime pasitraukti iš kelio kitiems su visomis mūsų mašinomis, dirbinėmis širdimis ir panašiais dalykais. Leiskime mūsų vaikams statyti protinę gyvenimą“.

Eutanazija labai populiari Olandijoje. Anksčiau ten buvo labai pabrėžiama paciento autonomija — pacientas turėjo teisę nuspręsti savo gyvybės pabaigą, bet per paskutinius 2 dešimtmečius gydytojai įgijo vis daugiau sprendžiamosios galios. Iškilus klausimui, ar pacientas turi mirti ar gyventi, gydytojas ar gydytojai vieni padaro sprendimą.

Didžiausia eutanazija vyko Vokietijoje Antrojo pasaulinio karo metu. Eutanazijos prieštis — gryninti vokiečių tautą, remiantis nacional-socialistine filosofija.

Apie 400,000 savų piliečių buvo legaliai nužudyti tarp 1939-1946 m. Šita Vokietijos eutanazija buvo labai gerai, tiesiog fantastiškai suorganizuota. Procesas turėjo kodą „T-4“, kurio uždavinys — asmenų, neturintį vertės, sunaikinimas. Šiai „bevertių“ kategorijai priklausė: proto ligoniniai, nepagydomi asmenys, epileptikai, kurti-nebyliai, negalintys dirbti — turintys paveldėjamą ligą. Vaikai irgi nebuvo užmiršti. Žudė sergančius protinėmis ligomis, turinčius Dauno sindromą, fiziškai sulaušintus arba menkos inteligencijos, sociopatus, net tuos, kurie šlapinosis į lovą... Tokiam žmonių naikinimo pateisinimui buvo vartojamas „ekonominis argumentas“. „Beverčiai“, kurių nezdė, buvo naudojami eksperimentams arba iškastuojami. Žmonės buvo žudomi dujomis, elektrošokais, per didelėmis vaistų dozėmis, badu. Apšaudyta, kad apie 400,000 vokiečių buvo išsterilizuota. 1941 m. daugiau kaip 7,000 nepagydomų pacientų, paimtų iš psichiatrinų ligoninių, buvo nužudyti dujomis. O koks baisus buvo žydų genocidas, vadinamasis holokaustas!

Dialogas tarp medicinos mokslų ir krikščioniško tikėjimo turi (dėl jo pirminio tikslo) visų žmoniškų būtybių bendrą gėrį. Mokslas ir tikėjimas neprieštarauja vienas kitam, abu remiasi pagarba tiesai ir laisvei. Katalikų Bažnyčia nuo pat jos ankstyviausių dienų yra pasmerkusi žmogaus žudymą. Žmogus yra sutvertas Dievo, tad žmogaus gyvybė priklauso Jam. Mirties laikas ir būdas yra Dievo valioje. Popiežius Jonas Paulius 1979 m. Vašingtone yra pasakęs: „Aš jums ir visam pasauliui skelbiu, kad žmogaus gyvybė nuo apvaisinimo momento ir per visą embrioninį periodą yra pašvęsta, nes yra sutverta pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Ir brangi tuo, kad būdama Dievo dovana, dar kartą įrodo, kad Jo meilė neturi ribos“.

Emilija J. Valantienė

„Saulutes“ labdaros koncerto, kuriame dainavo Neringa Nekrašutė, Laima Lapkouskaitė ir „Lakštutes“ vaikų ansamblis, garso operatoriai buvo Virgilijus Šliažas ir Algimantas Barniškis. Nuotr. Indrės Tijūdienės